MPSCKEEDA

UPSC, MPSC, COMBINE गट ब गट क, तलाठी, पोलीस भरती

एकच ॲप – अनलिमिटेड अभ्यासक्रम, अनलिमिटेड सराव!

संपूर्ण नोट्स +
अनलिमिटेड TEST सिरीज

टॉपिकनुसार नोट्स + PYQ
प्रत्येक विषयाच्या टॉपिकनुसार नोट्स + टॉपिकचे

100 TEST प्रत्येक विषय

LIVE + कोणत्याही वेळेत टेस्ट सिरीज
टॉपिकनुसार, प्रत्येक टॉपिकचे 25 प्रश्नांचे

500 TEST ऑल महाराष्ट्र रँकिंग

मिनी मॉक टेस्ट
संपूर्ण विषय किंवा कोणतेही दोन विषय • 25 प्रश्न

200 TEST विश्लेषणासहित

फुल मॉक टेस्ट
संपूर्ण पेपर स्वरूपात • दिवसाला एक टेस्ट

365 TEST विश्लेषणासहित

दिवाळी ऑफर

₹499 / एक वर्ष

किंवा

₹99 प्रति महिना

आत्ताच डाउनलोड करा

JOIN NOW • MPSCKEEDA APP

मोफत सराव, मोफत PDF, मोफत चालू घडामोडी नोट्स साठी

test.mpsckeeda.com ही वेबसाईट सुरू करा

Google Play Store वर उपलब्ध • या पानावर कुठेही टॅप करा

महाराष्ट्र नागरी सेवा राजपत्रित, गट-अ व गट-ब संयुक्त (पूर्व) परीक्षा २०२६

दि. ३१ मे २०२६ **2026** (पेपर क्र. I) **D25**

संच क्र. **A**

प्रश्नपुस्तिका
पेपर – I

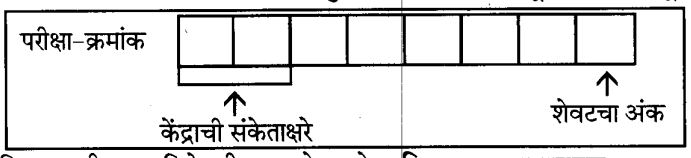
प्रश्नपुस्तिका क्रमांक / BOOKLET NO.

एकूण प्रश्न : 100
एकूण गुण : 200

वेळ : 2 (दोन) तास

सूचना

(1) सदर प्रश्नपुस्तिकेत 100 अनिवार्य प्रश्न आहेत. उमेदवारांनी प्रश्नांची उत्तरे लिहिण्यास सुरुवात करण्यापूर्वी या प्रश्नपुस्तिकेत सर्व प्रश्न आहेत किंवा नाहीत याची खात्री करून घ्यावी. तसेच अन्य काही दोष आढळल्यास ही प्रश्नपुस्तिका समवेक्षकांकडून लगेच बदलून घ्यावी.

(2) आपला परीक्षा-क्रमांक ह्या चौकोनांत **न विसरता बॉलपेनने** लिहावा.

(3) वर छापलेला प्रश्नपुस्तिका क्रमांक तुमच्या उत्तरपत्रिकेवर विशिष्ट जागी उत्तरपत्रिकेवरील सूचनेप्रमाणे **न विसरता नमूद करावा.**

(4) (अ) या प्रश्नपुस्तिकेतील प्रत्येक प्रश्नाला 4 पर्यायी उत्तरे सुचविली असून त्यांना 1, 2, 3 आणि 4 असे क्रमांक दिलेले आहेत. त्या चार उत्तरांपैकी सर्वात योग्य उत्तराचा क्रमांक उत्तरपत्रिकेवरील सूचनेप्रमाणे तुमच्या उत्तरपत्रिकेवर नमूद करावा. अशा प्रकारे उत्तरपत्रिकेवर उत्तर-क्रमांक नमूद करताना तो संबंधित प्रश्न-क्रमांकासमोर छायांकित करून दर्शविला जाईल याची काळजी घ्यावी. **ह्याकरिता फक्त काळ्या शाईचे बॉलपेन वापरावे, पेन्सिल वा शाईचे पेन वापरू नये.**

(ब) **आयोगाने ज्या विषयासाठी मराठी बरोबर इंग्रजी माध्यम विहित केलेले आहे. त्या विषयाचा प्रत्येक प्रश्न मराठी बरोबर इंग्रजी भाषेत देखील छापण्यात आला आहे. त्यामधील इंग्रजीतील किंवा मराठीतील प्रश्नामध्ये मुद्रणदोषांमुळे अथवा अन्य कारणांमुळे विसंगती निर्माण झाल्याची शंका आल्यास, उमेदवाराने संबंधित प्रश्न पर्यायी भाषेतील प्रश्नाशी ताडून पहावा.**

(5) सर्व प्रश्नांना समान गुण आहेत. यास्तव सर्व प्रश्नांची उत्तरे द्यावीत. घाईमुळे चुका होणार नाहीत याची दक्षता घेऊनच शक्य तितक्या वेगाने प्रश्न सोडवावेत. क्रमाने प्रश्न सोडविणे श्रेयस्कर आहे पण **एखादा प्रश्न कठीण वाटल्यास त्यावर वेळ न घालविता पुढील प्रश्नांकडे वळावे.** अशा प्रकारे शेवटच्या प्रश्नापर्यंत पोहोचल्यानंतर वेळ शिल्लक राहिल्यास कठीण म्हणून वगळलेल्या प्रश्नांकडे परतणे सोईस्कर ठरेल.

(6) उत्तरपत्रिकेत एकदा नमूद केलेले उत्तर खोडता येणार नाही. नमूद केलेले उत्तर खोडून नव्याने उत्तर दिल्यास ते तपासले जाणार नाही. एकापेक्षा जास्त उत्तरे नमूद केल्यास ते उत्तर चुकीचे धरले जाईल व त्या चुकीच्या उत्तराचे गुण वजा केले जातील.

(7) **प्रस्तुत परीक्षेच्या उत्तरपत्रिकांचे मूल्यांकन करताना उमेदवाराच्या उत्तरपत्रिकेतील योग्य उत्तरांनाच गुण दिले जातील. तसेच "उमेदवाराने वस्तुनिष्ठ बहुपर्यायी स्वरूपाच्या प्रश्नांची दिलेल्या चार उत्तरांपैकी सर्वात योग्य उत्तरेच उत्तरपत्रिकेत नमूद करावीत. अन्यथा त्यांच्या उत्तरपत्रिकेत सोडविलेल्या प्रत्येक चुकीच्या उत्तरांसाठी 25% किंवा 1/4 गुण वजा/कमी करण्यात येतील."**

पर्यवेक्षकांच्या सूचनेविना हे सील उघडू नये

SEAL

ताकीद

ह्या प्रश्नपुस्तिकेसाठी आयोगाने विहित केलेली वेळ संपेपर्यंत ही प्रश्नपुस्तिका आयोगाची मालमत्ता असून ती परीक्षाकक्षात उमेदवाराला परीक्षेसाठी वापरण्यास देण्यात येत आहे. स्पर्धा परीक्षा घेण्यासाठी, प्राधिकृत केलेली, नेमलेली किंवा कर्तव्ये सोपविलेली कोणतीही व्यक्ती, प्रश्नपुस्तिका उघडण्यासाठी व वितरित करण्यासाठी निश्चित केलेल्या वेळेपूर्वी अशी प्रश्नपुस्तिका किंवा तिचा कोणताही भाग किंवा तिची प्रत उघडणार नाही, फोडणार नाही किंवा ताब्यात घेणार नाही किंवा पाहणार नाही किंवा सोडविणार नाही किंवा सोडविण्यास सहाय्य करणार नाही; असे केल्यास "महाराष्ट्र स्पर्धा परीक्षा (अनुचित मार्गांस प्रतिबंध) अधिनियम 2024" मधील तरतुदीनुसार सदर व्यक्ती तीन वर्षांपेक्षा कमी नसेल परंतु, जी पाच वर्षांपर्यंत वाढविता येईल इतक्या मुदतीची कारावासाची शिक्षा आणि दहा लाख रुपयांपर्यंतच्या द्रव्यदंडास पात्र होईल. तसेच ह्या प्रश्नपुस्तिकेसाठी आयोगाने विहित केलेली वेळ संपण्याआधी ही प्रश्नपुस्तिका अनधिकृतपणे बाळगणे हा सुद्धा गुन्हा असून तसे करणारी व्यक्ती आयोगाच्या कर्मचारीवृंदापैकी, तसेच परीक्षेच्या पर्यवेक्षकीयवृंदापैकी असली तरीही अशा व्यक्तीविरूद्ध उक्त अधिनियमानुसार कारवाई करण्यात येईल व दोषी व्यक्ती शिक्षेस पात्र होईल.

पुढील सूचना प्रश्नपुस्तिकेच्या अंतिम पृष्ठावर पहा

कच्च्या कामासाठी जागा / SPACE FOR ROUGH WORK

1. ब्रिटीश इंडियन असोसिएशन या संस्थेने इ.स. 1853 मध्ये चार्टर कायद्याच्या नूतनीकरण प्रसंगी संसदेकडे कोणत्या मागण्या केल्या होत्या ?

(a) कायदेमंडळ, कार्यकारी मंडळ व न्यायमंडळ यांचे कार्यक्षेत्र स्वतंत्र असावे.
(b) मोठमोठ्या उच्च पदांचे वेतन कमी करण्यात यावे.
(c) नव्या कायदेमंडळाची निर्मिती करून त्यात भारतीयांना प्रतिनिधीत्व द्यावे.
(d) मीठ, अबकारी व मुद्रा कर समाप्त करण्यात यावा.

पर्यायी उत्तरे :

(1) फक्त (a) आणि (d) (2) (a), (b) आणि (d)
(3) (a), (b) आणि (c) (4) वरीलपैकी कोणतेही नाही

What demands did the British Indian Association make to the British Parliament in 1853 AD on the occasion of the renewal of the Charter Act ?

(a) The Legislature, Executive and Judiciary should have separate Jurisdictions.
(b) The salaries of high-ranking officials should be reduced.
(c) A new legislature should be formed and Indian should be represented in it.
(d) Salt, excise and stamp duty should be abolished.

Answer Options :

(1) Only (a) and (d) (2) (a), (b) and (d)
(3) (a), (b) and (c) (4) None of the above

---

2. **योग्य** जोड्या जुळवा.

(a)	हर्षचरित्र	(i)	कालिदास
(b)	मालती माधव	(ii)	विशाखादत्त
(c)	मालविकाग्निमित्र	(iii)	बाणभट्ट
(d)	मुद्राराक्षस	(iv)	भवभूती

पर्यायी उत्तरे :

(1) (a) - (iii), (b) - (iv), (c) - (i), (d) - (ii)
(2) (a) - (i), (b) - (iii), (c) - (ii), (d) - (iv)
(3) (a) - (iii), (b) - (ii), (c) - (iv), (d) - (i)
(4) (a) - (iv), (b) - (i), (c) - (iii), (d) - (ii)

Choose the **correct** pairs.

(a)	Harshcharitra	(i)	Kalidas
(b)	Maalati Madhav	(ii)	Vishakhadatta
(c)	Malvikagnimitra	(iii)	Banbhatta
(d)	Mudraraksha	(iv)	Bhavabhuti

Answer Options :

(1) (a) - (iii), (b) - (iv), (c) - (i), (d) - (ii)
(2) (a) - (i), (b) - (iii), (c) - (ii), (d) - (iv)
(3) (a) - (iii), (b) - (ii), (c) - (iv), (d) - (i)
(4) (a) - (iv), (b) - (i), (c) - (iii), (d) - (ii)

---

3. इ.स. 1940 मधील ऑगस्ट प्रस्तावात खालीलपैकी कोणत्या तरतुदी होत्या ?

(a) दुसरे महायुद्ध संपल्यानंतर भारतात वसाहतीच्या धर्तीची पूर्णपणे जबाबदार शासन व्यवस्था स्थापण्यास मदत केली जाईल.

(b) गव्हर्नर जनरलच्या मंडळात आणखी काही भारतीयांचा समावेश केला जाईल.

पर्यायी उत्तरे :

(1) पर्याय (a) योग्य व पर्याय (b) चुकीचा आहे.

(2) पर्याय (b) योग्य व पर्याय (a) चुकीचा आहे.

(3) दोन्ही तरतुदी बरोबर आहेत.

(4) दोन्ही तरतुदी चुकीच्या आहेत.

Which of the following provisions were included in the August resolution of 1940 AD ?

(a) After the end of the Second World War, assistance will be provided to establish a fully responsible system of governance in India on the lines of a colonial freedom.

(b) Some Indians representative will be included in the board of Governor Generals.

Answer Options :

(1) Option (a) is correct, option (b) is incorrect.

(2) Option (b) is correct, option (a) is incorrect.

(3) Both the provisions are correct.

(4) Both the provisions are incorrect.

---

4. अदिलशाहचा वजीर हेमूच्या बाबतीत लागू असलेली विधाने कोणती ?

(a) अदिलशाह याने हेमू यास 'विक्रमाजीत' ही उपाधी दिली होती.

(b) हेमूने आपल्या कारकीर्दीचा प्रारंभ बाजार अधिक्षक म्हणून केला.

(c) हेमू 22 लढायांपैकी एकही लढाई पराभूत झाला नव्हता.

(d) हेमूने पानीपतच्या दुसऱ्या लढाईत अकबरावर विजय मिळविला.

पर्यायी उत्तरे :

(1) फक्त (a), (b) आणि (c) (2) फक्त (a), (c) आणि (d)

(3) फक्त (a) आणि (c) (4) फक्त (a), (b) आणि (d)

Which of the following statement applies to Aadilshah's Wajir Hemu ?

(a) Adilshah gave Hemu the title of 'Vikramjit'.

(b) Hemu started his career as a Market Superintendent.

(c) Hemu had not lost a single battle out of 22 battles.

(d) Hemu defeated Akbar in the second battle of Panipat.

Answer Options :

(1) Only (a), (b) and (c) (2) Only (a), (c) and (d)

(3) Only (a) and (c) (4) Only (a), (b) and (d)

कच्च्या कामासाठी जागा / SPACE FOR ROUGH WORK

5. लेखकांच्या **योग्य** जोड्या जुळवा.

(a)	स्टोरिआ-द-मोगोर	(i)	बर्नियर
(b)	ट्रॅव्हल-इन-मुघल एम्पायर	(ii)	निकोलाओ मनुची
(c)	अर्ली ट्रॅव्हल इन इंडिया	(iii)	विल्यम फॉस्टर
(d)	हिस्टॉरिकल फ्रॅग्मेंट	(iv)	रॉबर्ट

पर्यायी उत्तरे :

(1) (a) - (ii), (b) - (iii), (c) - (i), (d) - (iv)

(2) (a) - (ii), (b) - (i), (c) - (iii), (d) - (iv)

(3) (a) - (iii), (b) - (ii), (c) - (iv), (d) - (i)

(4) (a) - (i), (b) - (iii), (c) - (ii), (d) - (iv)

Choose the **correct** pairs for authors.

(a)	Storia-Do-Mogor	(i)	Burnier
(b)	Travel in Mughal Empire	(ii)	Niccolao Manucchi
(c)	Early Travels in India	(iii)	William Foster
(d)	Historical Fragment	(iv)	Robert

Answer Options :

(1) (a) - (ii), (b) - (iii), (c) - (i), (d) - (iv)

(2) (a) - (ii), (b) - (i), (c) - (iii), (d) - (iv)

(3) (a) - (iii), (b) - (ii), (c) - (iv), (d) - (i)

(4) (a) - (i), (b) - (iii), (c) - (ii), (d) - (iv)

6. पुढील जोड्या जुळवा.

(a)	वराहमिहीर	(i)	पंचसिद्धांतीका
(b)	वाग्भट्ट	(ii)	अष्टांग संग्रह
(c)	ईश्वरकृष्ण	(iii)	सांख्य कारीका
(d)	प्रसतपद	(iv)	वैषेशीक सुत्र

पर्यायी उत्तरे :

(1) (a) - (ii), (b) - (i), (c) - (iv), (d) - (iii)

(2) (a) - (iv), (b) - (iii), (c) - (ii), (d) - (i)

(3) (a) - (iii), (b) - (iv), (c) - (i), (d) - (ii)

(4) (a) - (i), (b) - (ii), (c) - (iii), (d) - (iv)

Match the following.

(a)	Varahamihira	(i)	Panchasiddhantika
(b)	Vagbhat	(ii)	Ashtang Samgraha
(c)	Ishvara Krishna	(iii)	Samkhya Karika
(d)	Prasatapada	(iv)	Vaisheshika Sutra

Answer Options :

(1) (a) - (ii), (b) - (i), (c) - (iv), (d) - (iii)

(2) (a) - (iv), (b) - (iii), (c) - (ii), (d) - (i)

(3) (a) - (iii), (b) - (iv), (c) - (i), (d) - (ii)

(4) (a) - (i), (b) - (ii), (c) - (iii), (d) - (iv)

7. पुढील मुघलकालीन भारतातील संस्कृत लेखक आणि त्यांचे ग्रंथ यांच्या जोड्या जुळवा.

(a)	अनंतदेव	(i)	चैतन्य चरितामृतम्
(b)	गंगाधर	(ii)	निर्णय सिंधू
(c)	कमलाकर भट्ट	(iii)	मनोरमा
(d)	कृष्णदास कवीराज	(iv)	संस्कारकौस्तुभ

पर्यायी उत्तरे :

(1) (a) - (i), (b) - (ii), (c) - (iii), (d) - (iv)

(2) (a) - (iv), (b) - (iii), (c) - (ii), (d) - (i)

(3) (a) - (ii), (b) - (i), (c) - (iv), (d) - (iii)

(4) (a) - (iii), (b) - (iv), (c) - (ii), (d) - (i)

Match the following Sanskrit authors of the Mughal India and their works.

(a)	Anantadeva	(i)	Chaitanya Charitamritam
(b)	Gangadhara	(ii)	Nirnaya Sindhu
(c)	Kamlakara Bhatta	(iii)	Manorama
(d)	Krishna Das Kaviraja	(iv)	Samskarakaustubha

Answer Options :

(1) (a) - (i), (b) - (ii), (c) - (iii), (d) - (iv)

(2) (a) - (iv), (b) - (iii), (c) - (ii), (d) - (i)

(3) (a) - (ii), (b) - (i), (c) - (iv), (d) - (iii)

(4) (a) - (iii), (b) - (iv), (c) - (ii), (d) - (i)

8. पुढील जोड्या जुळवा.

(a)	सिंद्री	(i)	खताचा कारखाना
(b)	चित्तरंजन	(ii)	रेल्वे डब्यांचा कारखाना
(c)	पेरांबूर	(iii)	रेल्वे इंजीनांचा कारखाना
(d)	पिंपरी	(iv)	पेनीसिलीनचा कारखाना

पर्यायी उत्तरे :

(1) (a) - (i), (b) - (ii), (c) - (iii), (d) - (iv)
(2) (a) - (i), (b) - (iii), (c) - (ii), (d) - (iv)
(3) (a) - (ii), (b) - (i), (c) - (iv), (d) - (iii)
(4) (a) - (iv), (b) - (iii), (c) - (ii), (d) - (i)

Match the following.

(a)	Sindhri	(i)	Fertilizer Factory
(b)	Chittaranjan	(ii)	Railway Coach Factory
(c)	Perambur	(iii)	Locomotive Factory
(d)	Pimpri	(iv)	Penicillin Factory

Answer Options :

(1) (a) - (i), (b) - (ii), (c) - (iii), (d) - (iv)
(2) (a) - (i), (b) - (iii), (c) - (ii), (d) - (iv)
(3) (a) - (ii), (b) - (i), (c) - (iv), (d) - (iii)
(4) (a) - (iv), (b) - (iii), (c) - (ii), (d) - (i)

---

9. भुसावळ बॉम्ब खटल्यात खालीलपैकी कोणास पकडण्यात आले होते ?

(1) सदाशिव मलकापूरकर (2) विश्वनाथ वैशंपायन
(3) बापूसाहेब सहस्त्रबुद्धे (4) गजानन पोतदार

Who among the following was arrested in the Bhusawal Bomb Case ?

(1) Sadashiv Malkapurkar (2) Vishwanath Vaishampayan
(3) Bapusaheb Sahastrabuddhe (4) Gajanan Potdar

---

10. इ.स. 1864 मध्ये _____ या संस्कृत विद्वानाने व कट्टर समाज सुधारकाने समाज सुधारणांच्या कार्यास वाहून घेण्यासाठी सरकारी सेवेचा राजीनामा दिला.

(1) म.गो. रानडे (2) विष्णुशास्त्री पंडीत
(3) बाळशास्त्री जांभेकर (4) का.त्र्यं. तेलंग

_____, a Sanskrit Scholar and a Staunch Social reformer, resigned from government service in 1864 to devote himself to the cause of social reforms.

(1) M.G. Ranade (2) Vishnushastri Pandit
(3) Balshastri Jambhekar (4) K.T. Telang

कच्च्या कामासाठी जागा / SPACE FOR ROUGH WORK

11. सुफी संप्रदायातील साधनेत कोणत्या तीन विशेष क्रियांचा समावेश होतो ?

(1) मुजाहदा, वस्ल, फना (2) जिक्र, मराकब, तवज्जूह

(3) फना, जिक्र, मुजाहदा (4) मुजाहदा, जिक्र, मराकब

What are the Three Special Practices that are included in the practice of Sufism ?

(1) Mujahada, Wasl, Fana (2) Zikr, Murakabah, Tawajjuh

(3) Fana, Zikr, Mujahada (4) Mujahada, Zikr, Murakabah

---

12. पुढील वाक्यात वर्णन केलेले समाजसुधारक ओळखा.

(a) आपण जे शिकवतो ते आचरणात आणण्याचे धैर्य त्यांनी दाखवले.

(b) ते स्त्री शिक्षणाचे कट्टर समर्थक होते.

(c) ते बालविवाहाच्या विरोधात होते, त्यांनी त्यांच्या मुलांचे व मुलींचे विवाह ते त्यांचा जोडीदार निवडण्यास समर्थ झाले तेव्हाच केले.

(d) त्यांनी विधवा पुनर्विवाहाचे समर्थन केले, त्यांनी त्यांच्या विधवा मुलीच्या पुनर्विवाहाला संमती दिली होती.

पर्यायी उत्तरे :

(1) न्यायमूर्ती का.त्र्यं. तेलंग (2) रा.गो. भांडारकर

(3) वा.आ. मोडक (4) न्यायमूर्ती म.गो. रानडे

Name the social reformer described in the following sentences.

(a) He showed courage in practising what he preached.

(b) He was a staunch supporter of women's education.

(c) He was against child marriages, marriages of his sons and daughters were performed when they were old enough to choose their partners.

(d) As he advocated widow remarriages, he gave consent to the remarriage of his daughter who was a widow.

Answer Options :

(1) Justice K.T. Telang (2) R.G. Bhandarkar

(3) V.A. Modak (4) Justice M.G. Ranade

---

13. जोड्या जुळवा.

(a)	जियाउद्दीन बरनी	(i)	फतूह-उस-सलातीन
(b)	ख्वाजा अबू मलीक इसामी	(ii)	किताब-उर-रहलाह
(c)	इब्न बतूता	(iii)	तारीख-ए-सलातीन अफगाणा
(d)	अहमद यादगार	(iv)	फतवा-ए-जहाँदरी

पर्यायी उत्तरे :

(1) (a) - (iv), (b) - (i), (c) - (ii), (d) - (iii)
(2) (a) - (i), (b) - (ii), (c) - (iii), (d) - (iv)
(3) (a) - (ii), (b) - (iii), (c) - (iv), (d) - (i)
(4) (a) - (iii), (b) - (iv), (c) - (i), (d) - (ii)

Match the pairs.

(a)	Jiyauddin Barni	(i)	Fatuh-Us-Salatin
(b)	Khwaja Abu Malik Isami	(ii)	Kitab-Ur-Rahlah
(c)	Ibn Batuta	(iii)	Tariq-e-Salatin Afgana
(d)	Ahmed Yadgar	(iv)	Fatwa-e-Janhadari

Answer Options :

(1) (a) - (iv), (b) - (i), (c) - (ii), (d) - (iii)
(2) (a) - (i), (b) - (ii), (c) - (iii), (d) - (iv)
(3) (a) - (ii), (b) - (iii), (c) - (iv), (d) - (i)
(4) (a) - (iii), (b) - (iv), (c) - (i), (d) - (ii)

---

14. नाटकांचे लेखक सांगा.

(a)	संगीत सौभद्र	(i)	वि.वि. वर्तक
(b)	थोरले माधवराव पेशवे	(ii)	अण्णासाहेब किर्लोस्कर
(c)	जानकी	(iii)	वि.ज. कीर्तने
(d)	आंधळ्याची शाळा	(iv)	ना.सी. फडके

पर्यायी उत्तरे :

(1) (a) - (iii), (b) - (iv), (c) - (ii), (d) - (i)
(2) (a) - (ii), (b) - (i), (c) - (iii), (d) - (iv)
(3) (a) - (ii), (b) - (iii), (c) - (iv), (d) - (i)
(4) (a) - (i), (b) - (ii), (c) - (iii), (d) - (iv)

Name the authors of following plays :

(a)	Sangeet Saubhadra	(i)	V.V. Vartak
(b)	Thorale Madhavrao Peshwe	(ii)	Annasaheb Kirloskar
(c)	Janaki	(iii)	V.J. Kirtane
(d)	Andhlyachi Shala	(iv)	N.S. Phadake

Answer Options :

(1) (a) - (iii), (b) - (iv), (c) - (ii), (d) - (i)
(2) (a) - (ii), (b) - (i), (c) - (iii), (d) - (iv)
(3) (a) - (ii), (b) - (iii), (c) - (iv), (d) - (i)
(4) (a) - (i), (b) - (ii), (c) - (iii), (d) - (iv)

कच्च्या कामासाठी जागा / SPACE FOR ROUGH WORK

15. पुढील राजघराणी आणि त्यांची राज्ये यांच्या जोड्या जुळवा.

(a)	मैत्रक	(i)	वल्लभी
(b)	चहुमान	(ii)	शाकंभरी
(c)	गुर्जर	(iii)	भ्रोच
(d)	परमार	(iv)	धार

पर्यायी उत्तरे :

(1) (a) - (i), (b) - (ii), (c) - (iii), (d) - (iv)

(2) (a) - (iv), (b) - (iii), (c) - (ii), (d) - (i)

(3) (a) - (iii), (b) - (iv), (c) - (ii), (d) - (i)

(4) (a) - (ii), (b) - (i), (c) - (iv), (d) - (iii)

Match the following dynasties and their kingdoms.

(a)	Maitrakas	(i)	Valabhi
(b)	Chahumanas	(ii)	Sakambhari
(c)	Gurjaras	(iii)	Broach
(d)	Paramaras	(iv)	Dhara

Answer Options :

(1) (a) - (i), (b) - (ii), (c) - (iii), (d) - (iv)

(2) (a) - (iv), (b) - (iii), (c) - (ii), (d) - (i)

(3) (a) - (iii), (b) - (iv), (c) - (ii), (d) - (i)

(4) (a) - (ii), (b) - (i), (c) - (iv), (d) - (iii)

16. हवामान अभ्यासक, आर.एल. सिंग (1971) यांनी भारताच्या हवामान प्रदेशाची किती क्षेत्रात विभागणी केली ?

(1) सात (2) आठ (3) नऊ (4) दहा

Meteorologist R.L. Singh (1971) has classified Indian Climate Region into how many zones ?

(1) Seven (2) Eight (3) Nine (4) Ten

कच्च्या कामासाठी जागा / SPACE FOR ROUGH WORK

17. खालील विधाने पहा.

(a) राज्य खनिज धोरण 1999 प्रमाणे लोह, गंधक, सोने, तांबे आणि शिसे खनिज उत्पादनासाठी खाजगी क्षेत्रांना खुली करण्यात आली.

(b) नागपूर विभागानंतर सर्वात जास्त खनिज उपलब्धता कोकण विभागात आहे.

(c) महाराष्ट्र राज्य खाण महामंडळाची स्थापना 1973 मध्ये केली.

पर्यायी उत्तरे :

(1) फक्त विधान (b) बरोबर आहे.
(2) विधाने (b) आणि (c) बरोबर आहेत.
(3) विधाने (a), (b) आणि (c) बरोबर आहेत.
(4) विधाने (a) आणि (b) बरोबर नाहीत.

Observe the following statements.

(a) As per the State Mineral Policy 1999, iron, sulphur, gold, copper and lead mineral production was opened to the private sector.

(b) Konkan region has the highest mineral availability after Nagpur region.

(c) Maharashtra State Mining Corporation was established in 1973.

Answer Options :

(1) Only statement (b) is correct.
(2) Statements (b) and (c) are correct.
(3) Statements (a), (b) and (c) are correct.
(4) Statements (a) and (b) are not correct.

---

18. महाराष्ट्रातील खालील वनपरिमंडळे आणि त्यांची महाराष्ट्रातील एकूण वनक्षेत्राशी असणारी टक्केवारी यांच्या जोड्या लावा.

(महाराष्ट्रातील वनपरिमंडळे)		**(एकूण वनक्षेत्राशी टक्केवारी महाराष्ट्राची आर्थिक पाहणी (2024))**
(a)	गडचिरोली	(i) 12.5
(b)	नागपूर	(ii) 20.8
(c)	धुळे	(iii) 9.5
(d)	ठाणे	(iv) 10.4

पर्यायी उत्तरे :

(1) (a) - (ii), (b) - (i), (c) - (iv), (d) - (iii)
(2) (a) - (iv), (b) - (i), (c) - (iii), (d) - (ii)
(3) (a) - (iii), (b) - (ii), (c) - (iv), (d) - (i)
(4) (a) - (i), (b) - (iii), (c) - (ii), (d) - (iv)

Match the following forest circles with their share in percentage to total forest area of Maharashtra.

(Forest circles of Maharashtra)		**(Percentage to total forest area Economic survey of Maharashtra (2024))**
(a)	Gadchiroli	(i) 12.5
(b)	Nagpur	(ii) 20.8
(c)	Dhule	(iii) 9.5
(d)	Thane	(iv) 10.4

Answer Options :

(1) (a) - (ii), (b) - (i), (c) - (iv), (d) - (iii)
(2) (a) - (iv), (b) - (i), (c) - (iii), (d) - (ii)
(3) (a) - (iii), (b) - (ii), (c) - (iv), (d) - (i)
(4) (a) - (i), (b) - (iii), (c) - (ii), (d) - (iv)

कच्च्या कामासाठी जागा / SPACE FOR ROUGH WORK

19. पुढील विधाने विचारात घ्या.

(a) अरवली हा जगातील सर्वात तरूण वली पर्वत आहे.

(b) अरवली हा पर्वत संगमरवर, ग्रॅनाइट, जस्त आणि तांबे यांसारख्या खनिजांनी समृद्ध आहे.

(c) या पर्वतरांगानी शतकानुशतके खाणकाम आणि बांधकाम व्यवसायांना आधार दिला आहे.

(d) चित्तोडगड, कुंभलगड आणि रणथंबोर यांसारखे ऐतिहासिक किल्ले या पर्वतरांगेत आहेत.

पर्यायी उत्तरे :

(1) फक्त विधान (a) बरोबर आहे.

(2) विधाने (a) आणि (b) बरोबर आहेत.

(3) विधाने (b) आणि (c) बरोबर आहेत.

(4) विधाने (b), (c) आणि (d) बरोबर आहेत.

Consider the following statements :

(a) The Aravalli is one of the youngest fold mountain in the world.

(b) The Aravalli is rich in minerals such as marble, granite, zinc and copper.

(c) The Aravalli mountain ranges have supported mining and construction activities for centuries.

(d) Historical forts such as Chittorgarh, Kumbhalgarh and Ranthambore are situated here.

Answer Options :

(1) Only statement (a) is correct.

(2) Statements (a) and (b) are correct.

(3) Statements (b) and (c) are correct.

(4) Statements (b), (c) and (d) are correct.

---

20. भारतामध्ये तांदूळ आणि गव्हाचे प्रति हेक्टरी उत्पन्न 2023-2024 वर्षात किती होते ?

(1) 3282 आणि 4559 कि.ग्रा. (2) 2681 आणि 3460 कि.ग्रा.

(3) 2882 आणि 3559 कि.ग्रा. (4) 2581 आणि 3259 कि.ग्रा.

What was the per hectare yield of Rice and Wheat in the year 2023-2024 in India ?

(1) 3282 and 4559 kg (2) 2681 and 3460 kg

(3) 2882 and 3559 kg (4) 2581 and 3259 kg

---

21. कालमापन प्रक्रियेमध्ये 'कालांतर संस्कार' ही प्रक्रिया कशासाठी वापरली जाते ?

(a) लीप इयर (b) अधिक मास

(c) क्षय मास (d) तिथी वृद्धी-लोप

योग्य पर्याय निवडा.

(1) (b) आणि (c) (2) (c) आणि (d) (3) फक्त (a) (4) (a), (b), (c), (d)

For what the process of 'Time Lapse Analysis' is used in the time measurement process ?

(a) Leap Year (b) Adhik Mass

(c) Kshay Mass (d) Tithi Vridhhi - lope

Choose **correct** answer.

(1) (b) and (c) (2) (c) and (d) (3) Only (a) (4) (a), (b), (c), (d)

---

22. जोड्या लावा.

(शहर / जिल्हा)		(विशेष बाब)	
(a)	छत्रपती संभाजीनगर	(i)	1962 मध्ये स्वतंत्र जिल्हा
(b)	गोंदिया	(ii)	सिटी ऑफ गेट्स
(c)	वर्धा	(iii)	तांदळाचे शहर
(d)	जालना	(iv)	उपग्रह अनुश्रवण केंद्र

पर्यायी उत्तरे :

(1) (a) - (i), (b) - (ii), (c) - (iii), (d) - (iv)

(2) (a) - (ii), (b) - (iv), (c) - (iii), (d) - (i)

(3) (a) - (iii), (b) - (ii), (c) - (iv), (d) - (i)

(4) (a) - (ii), (b) - (iii), (c) - (i), (d) - (iv)

Match the following.

(City/District)		(Special feature)	
(a)	Ch. Sambhajinagar	(i)	Independent district in 1962
(b)	Gondia	(ii)	City of gates
(c)	Wardha	(iii)	Rice barn
(d)	Jalna	(iv)	Satellite hearing center

Answer Options :

(1) (a) - (i), (b) - (ii), (c) - (iii), (d) - (iv)

(2) (a) - (ii), (b) - (iv), (c) - (iii), (d) - (i)

(3) (a) - (iii), (b) - (ii), (c) - (iv), (d) - (i)

(4) (a) - (ii), (b) - (iii), (c) - (i), (d) - (iv)

---

23. दिनांक 9 ऑक्टोबर, 2024 रोजीच्या शासन निर्णयानुसार बंजारा/लमाण/लभाण तांडा भागासाठी ग्रामपंचायत स्थापन करण्यासाठी किमान किती लोकसंख्या आवश्यक आहे ?

(1) 600 (2) 700 (3) 800 (4) 900

As per the Government Resolution dated October 9, 2024, what is the minimum population requirement for establishment a 'Gram Panchayat' in Banjara/Laman/Labhan Tanda areas ?

(1) 600 (2) 700 (3) 800 (4) 900

कच्च्या कामासाठी जागा / SPACE FOR ROUGH WORK

24. हिमालयाचे प्रादेशिक विभाग (**यादी-I**) आणि त्यांचा पश्चिम-पूर्व विस्तार (**यादी-II**) यांच्या जोड्या लावा.

	यादी-I (हिमालयाचे प्रादेशिक विभाग)		**यादी-II** (पश्चिम-पूर्व विस्तार)
(a)	पंजाब हिमालय	(i)	सतलज ते काली
(b)	कुमाऊँ हिमालय	(ii)	काली ते तिस्ता
(c)	नेपाळ हिमालय	(iii)	तिस्ता ते ब्रह्मपुत्रा
(d)	आसाम हिमालय	(iv)	सिंधू ते सतलज

पर्यायी उत्तरे :

(1) (a) - (iv), (b) - (i), (c) - (ii), (d) - (iii)

(2) (a) - (ii), (b) - (iii), (c) - (iv), (d) - (i)

(3) (a) - (iii), (b) - (ii), (c) - (iv), (d) - (i)

(4) (a) - (i), (b) - (ii), (c) - (iii), (d) - (iv)

Match the Regional divisions of Himalayas **(List - I)** with their West-East Extension **(List - II)**.

	List - I (Regional Divisions of Himalayas)		**List - II** (West-East Extension)
(a)	The Punjab Himalayas	(i)	Sutlej to Kali
(b)	The Kumaon Himalayas	(ii)	Kali to Tista
(c)	The Nepal Himalayas	(iii)	Tista to Brahmaputra
(d)	The Assam Himalayas	(iv)	Indus to Sutlej

Answer Options :

(1) (a) - (iv), (b) - (i), (c) - (ii), (d) - (iii)

(2) (a) - (ii), (b) - (iii), (c) - (iv), (d) - (i)

(3) (a) - (iii), (b) - (ii), (c) - (iv), (d) - (i)

(4) (a) - (i), (b) - (ii), (c) - (iii), (d) - (iv)

---

25. अमेरिका देशातील सरोवर विभागात जगातील सर्वात मोठी कोणती लोहखनिज खाण आहे ?

(1) बर्मिंगहॅम (2) नेव्हाडा (3) मेसाबी (4) मॅग्नीटोगार्स्क

Which is the World's Largest iron ore mine, located in the Lake region of the United State ?

(1) Barmingham (2) Nevhada (3) Mesabi (4) Magnitogasark

---

26. पृथ्वीच्या पृष्ठ भागापासून खालील वातावरणीय थरांचा **योग्य** चढता क्रम शोधा.

(a) मध्यांबर (b) थर्मोस्फिअर (c) तपांबर (d) स्थितस्तब्धी
(e) स्थितांबर (f) मध्यस्तब्धी (g) तपस्तब्धी

पर्यायी उत्तरे :

(1) (g), (c), (d), (e), (b), (f), (a) (2) (a), (f), (b), (g), (c), (d), (e)
(3) (c), (g), (e), (d), (a), (f), (b) (4) (e), (d), (a), (g), (c), (b), (f)

Find the **correct** ascending order of the following atmospheric layers from the earths surface.

(a) Mesosphere (b) Thermosphere (c) Troposphere (d) Stratopause
(e) Stratosphere (f) Mesopause (g) Tropopause

Answer Options :

(1) (g), (c), (d), (e), (b), (f), (a) (2) (a), (f), (b), (g), (c), (d), (e)
(3) (c), (g), (e), (d), (a), (f), (b) (4) (e), (d), (a), (g), (c), (b), (f)

---

27. जोड्या लावा.

यादी-I (जिल्हे)		**यादी-II (लोकसंख्येतील 2001-2011 मधील दशवार्षिक वाढ (%))**
(a) ठाणे	(i)	25.50
(b) छत्रपती संभाजीनगर	(ii)	30.4
(c) पुणे	(iii)	27.33
(d) नंदूरबार	(iv)	35.94

पर्यायी उत्तरे :

(1) (a) - (i), (b) - (ii), (c) - (iv), (d) - (iii)
(2) (a) - (iv), (b) - (iii), (c) - (ii), (d) - (i)
(3) (a) - (ii), (b) - (i), (c) - (iv), (d) - (iii)
(4) (a) - (iii), (b) - (iv), (c) - (i), (d) - (ii)

Match the following.

List - I (Districts)		**List - II (2001-2011 decadal growth in population (%))**
(a) Thane	(i)	25.50
(b) Chhatrapati Sambhajinagar	(ii)	30.4
(c) Pune	(iii)	27.33
(d) Nandurbar	(iv)	35.94

Answer Options :

(1) (a) - (i), (b) - (ii), (c) - (iv), (d) - (iii)
(2) (a) - (iv), (b) - (iii), (c) - (ii), (d) - (i)
(3) (a) - (ii), (b) - (i), (c) - (iv), (d) - (iii)
(4) (a) - (iii), (b) - (iv), (c) - (i), (d) - (ii)

---

28. जोड्या लावा.

	यादी-I (देश)		यादी-II (स्थलांतरित शेतीची स्थानिक नावे)
(a)	कांगो व मध्य अफ्रिका	(i)	रोका
(b)	ईशान्य भारत	(ii)	मासोले
(c)	व्हियेतनाम	(iii)	झूम
(d)	ब्राझील	(iv)	रे

पर्यायी उत्तरे :

(1) (a) - (ii), (b) - (i), (c) - (iv), (d) - (iii)
(2) (a) - (ii), (b) - (iii), (c) - (iv), (d) - (i)
(3) (a) - (iii), (b) - (iv), (c) - (i), (d) - (ii)
(4) (a) - (iv), (b) - (ii), (c) - (iii), (d) - (i)

Match the following.

	List - I (Country)		List - II (Local Names of Shifting Cultivation)
(a)	Congo and Central Africa	(i)	Roca
(b)	North-East India	(ii)	Masole
(c)	Vietnam	(iii)	Jhum
(d)	Brazil	(iv)	Ray

Answer Options :

(1) (a) - (ii), (b) - (i), (c) - (iv), (d) - (iii)
(2) (a) - (ii), (b) - (iii), (c) - (iv), (d) - (i)
(3) (a) - (iii), (b) - (iv), (c) - (i), (d) - (ii)
(4) (a) - (iv), (b) - (ii), (c) - (iii), (d) - (i)

29. गावातील शेतजमीनी गावातील समुदायांच्या संयुक्त मालकिच्या होत्या आणि जमीन महसूल भरण्याची जबाबदारी सदस्यावर संयुक्तपणे होती. ही पद्धत काय होती ?

(1) जमीनदारी (2) महालवारी (3) पटवारी (4) रयतवारी

The village agricultural lands were jointly held by the village communities and members were responsible for the payment of the land revenue. What was this system ?

(1) Zamindari (2) Mahalwari (3) Patwari (4) Rayatwari

30. खालीलपैकी **योग्य** विधान/ने कोणती आहेत ?

(a) सूर्यमालेतील प्रजापती ग्रहास 61 उपग्रह आहेत.

(b) बुध ग्रहाचे सूर्यापासूनचे सरासरी अंतर 58 मिलियन कि.मी. आहे.

(c) प्रजापती ग्रह सूर्यापासून सरासरी 4495 मिलियन कि.मी. अंतरावर आहे.

पर्यायी उत्तरे :

(1) फक्त विधान (a) बरोबर आहे.

(2) फक्त विधान (c) बरोबर आहे.

(3) विधाने (a) आणि (c) बरोबर नाहीत.

(4) विधाने (b) आणि (c) बरोबर नाहीत.

Which of the following statement/s are **correct** ?

(a) There are 61 satellites to Uranus planet in solar system.

(b) The average distance of Mercury planet from the Sun is 58 million k.m.

(c) The average distance from the Sun to the planet Uranus is 4495 million k.m.

Answer Options :

(1) Only statement (a) is correct.

(2) Only statement (c) is correct.

(3) Statements (a) and (c) are not correct.

(4) Statements (b) and (c) are not correct.

---

31. खालीलपैकी कोणते/ती विधान/ने मॉंट्रीयल कराराशी संबंधित आहे/त ?

(a) ओझोन थराचा ऱ्हास थांबविण्यासाठी क्लोरो-फ्ल्युरोकार्बनची निर्मिती व वापर कमी करणे.

(b) पृथ्वी आणि तिच्या पर्यावरणाच्या संरक्षणासाठी परिस्थितीकी संतुलन व जैवविविधता समृद्ध करण्यासाठी कार्य करणे.

(c) ध्रूवातील प्रदुषणाचा अभ्यास.

पर्यायी उत्तरे :

(1) फक्त (a) (2) फक्त (b) (3) (a) आणि (c) (4) वरील सर्व

Which of the following statement/s is/are related to Montreal Protocol ?

(a) Reduction of the Production and Consumption of ozone depleting Chloro-Fluoro-Carbons (CFCs) in order to check depletion of ozone layer.

(b) Work for the protection of the earth and its environment, maintenance of ecological balance and to enrich biodiversity.

(c) Study of pollution at pole.

Answer Options :

(1) Only (a) (2) Only (b) (3) (a) and (c) (4) All of the above

---

कच्च्या कामासाठी जागा / SPACE FOR ROUGH WORK

32. **प्रतिपादन (A) :** परिसंस्था ही नैसर्गिक संसाधन प्रणाली आहे.

कारण (R) : परिसंस्था ही एकल संकल्पना असून भौतिक पर्यावरण (भौतिक आणि अजैविक घटक) आणि जैविक घटक (मानव, प्राणी, सूक्ष्मजीव आणि वनस्पती) एकाच चौकटीत एकत्र राहतात.

खालीलपैकी कोणते **बरोबर** आहे ?

(1) दोन्ही, **(A)** व **(R)** अचूक असून **(R)** हे **(A)** चे योग्य स्पष्टीकरण आहे.

(2) दोन्ही, **(A)** व **(R)** अचूक आहेत, परंतु **(R)** हे **(A)** चे अचूक स्पष्टीकरण नाही.

(3) **(A)** अचूक आहे, परंतु **(R)** हे चूक आहे.

(4) **(A)** चूक आहे, परंतु **(R)** हे अचूक आहे.

Assertion (A) : An ecosystem is a natural resource system.

Reason (R) : An ecosystem is a single concept in which the physical environment (Physical or Inorganic Factors) and biotic factors (Humans, animals, microorganisms and plants) live together in a single framework.

Which one of the following is **correct** ?

(1) Both **(A)** and **(R)** are true and **(R)** is the correct explanation of **(A)**.

(2) Both **(A)** and **(R)** are true but **(R)** is not the correct explanation of **(A)**.

(3) **(A)** is true but **(R)** is false.

(4) **(A)** is false but **(R)** is true.

---

33. खालीलपैकी कोणते विधान/ने बरोबर **नाही/त** ?

(a) 1992 मध्ये माँट्रीयल येथे पर्यावरण आणि विकास विषयक संयुक्त राष्ट्र परिषद आयोजित करण्यात आली होती.

(b) 1987 चा ब्रंटलँड अहवाल नैरोबी येथील संयुक्त राष्ट्रांच्या दुसऱ्या परिषदेशी संबंधित आहे.

(c) मानव निर्मित हवामान बदलाच्या समस्यांचे निराकरण करणे हा क्योटो प्रोटोकॉलचा उद्देश होता.

पर्यायी उत्तरे :

(1) फक्त विधान (a) (2) फक्त विधान (b)

(3) विधान (a) आणि (b) (4) विधान (a), (b) आणि (c)

Which of the following statement/s is/are **not** correct ?

(a) UN conference on Environment and Development was held at Montreal in 1992.

(b) Bruntland Report, 1987 was related with UN second conference at Nairobi.

(c) The aim of the Kyoto Protocol was to address the problems of anthropogenic climate change.

Answer Options :

(1) Only statement (a) (2) Only statement (b)

(3) Statements (a) and (b) (4) Statements (a), (b) and (c)

---

34. खालील प्रमुख हरितगृह वायूंचा त्यांच्या जागतिक तापमान वाढीस कारणीभूत असणाऱ्या टक्केवारीनुसार उतरता क्रम लावा.

(1) कार्बन डायॉक्साईड, मिथेन, नायट्रस ऑक्साईड, फ्लोरिनेटेड वायू

(2) कार्बन डायॉक्साईड, मिथेन, फ्लोरिनेटेड वायू, नायट्रस ऑक्साईड

(3) मिथेन, कार्बन डायॉक्साईड, नायट्रस ऑक्साईड, फ्लोरिनेटेड वायू

(4) मिथेन, नायट्रस ऑक्साईड, फ्लोरिनेटेड वायू, कार्बन डायॉक्साईड

Arrange the following major greenhouse gases in descending order according to the percentage of their contribution to global warming.

(1) Carbon dioxide, Methane, Nitrous oxide, Fluorinated Gases

(2) Carbon dioxide, Methane, Fluorinated Gases, Nitrous oxide

(3) Methane, Carbon dioxide, Nitrous oxide, Fluorinated Gases

(4) Methane, Nitrous oxide, Fluorinated Gases, Carbon dioxide

---

35. जीवसंहती (Biome) ही संकल्पना कोणी मांडली ?

(1) मॅकनौटन व वोल्फ (1932) (2) एफ. क्लेमेंटस (1916)

(3) ए.जी. टान्स्ले (1974) (4) इ.एच. हेकेल (1933)

Who laid the concept of Biome ?

(1) McNaughton and Wolff (1932) (2) F. Clements (1916)

(3) A.G. Tansley (1974) (4) E.H. Heckel (1933)

---

36. 'स्वैच्छिक क्षेत्रावरील राष्ट्रीय धोरण - 2007', नुसार स्वैच्छिक संस्थान (VOs) वैशिष्ट्यांबाबत खालील विधाने विचारात घ्या :

(a) या संस्था खाजगी स्वरूपाच्या असून सरकारपासून स्वतंत्र असतात.

(b) या संस्थानी निर्माण केलेला नफा त्यांच्या मालकांना किंवा संचालकांना परत केला जात नाही.

(c) या संस्था स्वशासित असतात आणि त्यांचे नियंत्रण सरकारद्वारे केले जाते.

(d) या संस्था विशिष्ट ध्येय आणि उद्दिष्टे असलेल्या नोंदणीकृत संस्था किंवा अनौपचारिक गट असू शकतात.

वरीलपैकी कोणती विधाने **बरोबर** आहे/त ?

(1) फक्त (a), (b) आणि (c) (2) फक्त (b), (c) आणि (d)

(3) फक्त (a), (b) आणि (d) (4) वरील सर्व

With reference to the 'National Policy on the Voluntary Sector-2007' consider the following statements regarding the characteristics of Voluntary Organization (VOs) :

(a) These organizations are private in nature and separate from the Government.

(b) They do not return profits generated to their owners or directors.

(c) They are self-governing and are controlled by the Government.

(d) They are registered organizations or informal groups with defined aims and objectives.

Which of the statements given above is/are **correct** ?

(1) Only (a), (b) and (c) (2) Only (b), (c) and (d)

(3) Only (a), (b) and (d) (4) All of the above

कच्च्या कामासाठी जागा / **SPACE FOR ROUGH WORK**

37. जोड्या जुळवा.

	भारतातील दारिद्र्य निर्मूलन कार्यक्रम		प्रारंभाचे वर्ष
(a)	एकात्मिक ग्रामीण विकास कार्यक्रम	(i)	2001
(b)	ग्रामीण भूमिहीन रोजगार हमी कार्यक्रम	(ii)	1989
(c)	जवाहर रोजगार योजना	(iii)	1983
(d)	संपूर्ण ग्रामीण रोजगार योजना	(iv)	1978

पर्यायी उत्तरे :

(1) (a)-(i), (b)-(ii), (c)-(iii), (d)-(iv)

(2) (a)-(iv), (b)-(i), (c)-(ii), (d)-(iii)

(3) (a)-(iv), (b)-(iii), (c)-(i), (d)-(ii)

(4) (a)-(iv), (b)-(iii), (c)-(ii), (d)-(i)

Match the pairs.

	Poverty Eradication Programs in India		**Year of launch**
(a)	Integrated Rural Development Programme (IRDP)	(i)	2001
(b)	Rural Landless Employment Guarantee Programme (RLEGP)	(ii)	1989
(c)	Jawahar Rojgar Yojana	(iii)	1983
(d)	Sampoorna Grameen Rojgar Yojana	(iv)	1978

Answer Options :

(1) (a)-(i), (b)-(ii), (c)-(iii), (d)-(iv)

(2) (a)-(iv), (b)-(i), (c)-(ii), (d)-(iii)

(3) (a)-(iv), (b)-(iii), (c)-(i), (d)-(ii)

(4) (a)-(iv), (b)-(iii), (c)-(ii), (d)-(i)

38. मातृत्व लाभ अधिनियम 1961 अंतर्गत, बाळांतपणापूर्वी आणि नंतर महिलांसाठी असलेल्या रोजगार नियमांबाबत खालीलपैकी कोणते/ती विधान/ने **अयोग्य** आहे/त ?

(a) अधिनियमानुसार बाळ जन्मानंतर सहा आठवड्याची रजा अनिवार्य आहे.

(b) अधिनियमानुसार बाळांतपणापूर्वी सहा आठवडे व नंतर दहा आठवड्याची रजा अनिवार्य आहे.

(c) हा अधिनियम कर्मचाऱ्यांची किमान संख्या विचारात न घेता सर्व आस्थापनांना लागू आहे.

(d) हा अधिनियम मातृत्व लाभ व इतर लाभ प्रदान करतो.

पर्यायी उत्तरे :

(1) फक्त (a) (2) फक्त (b)

(3) (a), (b) आणि (d) (4) (b) आणि (c)

Under the Maternity Benefit Act, 1961, which of the following statement/s is/are **incorrect** regarding the employment regulations for women before and after childbirth ?

(a) The Act mandates six weeks of leave after childbirth.

(b) The Act mandates six weeks of leave before and ten weeks after childbirth.

(c) The Act applies to all establishments without considering minimum number of employee.

(d) The Act provides maternity and other benefits.

Answer Options :

(1) Only (a) (2) Only (b)

(3) (a), (b) and (d) (4) (b) and (c)

---

39. पहिली आणि चौथी पंचवार्षिक योजना यांचा कालावधी अनुक्रमे _____ व _____ आहे.

(1) 1951-56, 1961-66 (2) 1951-56, 1969-74

(3) 1951-56, 1967-72 (4) 1951-56, 1974-79

The periods of the First and Fourth Five Year Plans are _____ and _____ respectively.

(1) 1951-56, 1961-66 (2) 1951-56, 1969-74

(3) 1951-56, 1967-72 (4) 1951-56, 1974-79

कच्च्या कामासाठी जागा / SPACE FOR ROUGH WORK

40. पुढील विधानांचा विचार करा :

विधान-I : 1 मार्च 2026 रोजीच्या अंदाजानुसार महाराष्ट्राची एकूण प्रक्षेपित लोकसंख्या सुमारे 12.93 कोटी आहे.

विधान-II : त्याच कालावधीत महाराष्ट्रातील नागरी लोकसंख्या ग्रामीण लोकसंख्येपेक्षा अधिक आहे.

वरीलपैकी कोणते/ती विधान/ने **बरोबर** आहे/त ?

(1) **विधान-I** बरोबर आहे, पण **विधान-II** चुकीचे आहे.

(2) **विधान-I** चुकीचे आहे, पण **विधान-II** बरोबर आहे.

(3) **विधान-I** आणि **विधान-II** दोन्ही बरोबर आहेत.

(4) **विधान-I** आणि **विधान-II** दोन्ही चुकीचे आहेत.

Consider the following statements :

Statement-I : As per projection on 1st March 2026, the total projected population of Maharashtra is about 12.93 crore.

Statement-II : During the same period, the urban population of Maharashtra is higher than its rural population.

Which of the statement/s given above is/are **correct** ?

(1) **Statement-I** is correct, but **Statement-II** is incorrect.

(2) **Statement-I** is incorrect, but **Statement-II** is correct.

(3) Both **Statement-I** and **Statement-II** are correct.

(4) Both **Statement-I** and **Statement-II** are incorrect.

---

41. खालील विधाने विचारात घ्या.

(a) 2017 मध्ये भारताची लोकसंख्येची घनता दक्षिण कोरियापेक्षा जास्त होती.

(b) 2017 मध्ये भारताची लोकसंख्येची घनता बांगलादेशापेक्षा कमी होती.

वरीलपैकी कोणते/ती विधान/ने **योग्य** आहे/त ?

(1) केवळ (a) योग्य आहे. (2) केवळ (b) योग्य आहे.

(3) दोन्ही (a) आणि (b) योग्य आहेत. (4) वरीलपैकी कोणतेही नाही.

Consider the following statements :

(a) India's population density was higher than South-Korea in 2017.

(b) India's population density was lower than Bangladesh in 2017.

Which of the statement/s given above is/are **correct** ?

(1) Only (a) is correct. (2) Only (b) is correct.

(3) Both (a) and (b) are correct. (4) None of the above.

---

42. सामाजिक सुरक्षा उपाययोजना प्रामुख्याने दोन प्रमुख प्रकारामध्ये विभागल्या जातात. खालीलपैकी कोणते पर्याय ते वर्ग सर्वाधिक अचुकपणे दर्शवतात ?

(a) सामाजिक विमा
(b) सामाजिक कल्याण
(c) सामाजिक सहाय
(d) सामाजिक समावेशकता

पर्यायी उत्तरे :

(1) (a) आणि (b)
(2) (b) आणि (c)
(3) (a) आणि (c)
(4) (c) आणि (d)

Social Security measures are typically divided into two main categories. Which of the following best represents these categories ?

(a) Social insurance
(b) Social welfare
(c) Social assistance
(d) Social inclusion

Answer Options :

(1) (a) and (b)
(2) (b) and (c)
(3) (a) and (c)
(4) (c) and (d)

---

43. महाराष्ट्रातील सार्वजनिक वितरण व्यवस्था (PDS) संदर्भात पुढील विधानांचा विचार करा.

(a) डिसेंबर 2025 पर्यंत राज्यात एकूण 270.48 लाख शिधापत्रिकाधारक होते.

(b) 31 ऑक्टोबर 2025 रोजी राज्यात 51,636 रास्त भाव दुकाने कार्यरत होती.

(c) ऑक्टोबर 2025 पर्यंत सुमारे 1.55 कोटी कुटुंबांना आधार आधारित बायोमेट्रिक प्रमाणीकरणाद्वारे शिधावस्तूंचा लाभ देण्यात आला.

वरीलपैकी कोणते विधान **बरोबर** आहे/त ?

(1) फक्त (a) आणि (b)
(2) फक्त (b) आणि (c)
(3) फक्त (a) आणि (c)
(4) (a), (b) आणि (c)

Consider the following statements regarding the Public Distribution System (PDS) in Maharashtra.

(a) By December 2025, there were 270.48 lakh ration card holders in the state.

(b) As of 31 October 2025, 51,636 Fair price shops were functioning in the state.

(c) By October 2025, about 1.55 crore families received food grains through Aadhaar - based biometric authentication.

Which of the statements given above is/are **correct** ?

(1) Only (a) and (b)
(2) Only (b) and (c)
(3) Only (a) and (c)
(4) (a), (b) and (c)

कच्च्या कामासाठी जागा / SPACE FOR ROUGH WORK

44. तेंडूलकर समितीच्या अंदाजानुसार 2004-05 मध्ये _____% ग्रामीण लोकसंख्या व _____% शहरी लोकसंख्या दारिद्र्यरेषेखाली होती.

(1) 41.8 आणि 25.7 (2) 29.8 आणि 30.5 (3) 35.2 आणि 45.2 (4) 47.2 आणि 35.2

On the basis of Tendulkar Committee estimation, _____% of the rural population and _____% of the urban population was below the poverty line in 2004-05.

(1) 41.8 and 25.7 (2) 29.8 and 30.5 (3) 35.2 and 45.2 (4) 47.2 and 35.2

---

45. खालीलपैकी कोणते जमिनीच्या उपविभागणी आणि तुकडे होण्याचे तोटे आहेत ?

(a) जमिनीची नासाडी (b) प्रच्छन्न बेरोजगारी

(c) जमीन व्यवस्थापन सोपे करणे (d) कमी उत्पादकता

पर्यायी उत्तरे :

(1) केवळ (a), (b) आणि (c) (2) केवळ (a), (b) आणि (d)

(3) केवळ (a) आणि (d) (4) वरीलपैकी सर्व

Which of the following are disadvantages of subdivision and fragmentation of land holding ?

(a) Wastage of Land (b) Disguised Unemployment

(c) Easy to Land Management (d) Low Productivity

Answer Options :

(1) Only (a), (b) and (c) (2) Only (a), (b) and (d)

(3) Only (a) and (d) (4) All of the above

---

46. तेंडूलकर समितीने निदर्शनास आणल्याप्रमाणे, दारिद्र्याची संकल्पना _____यासारख्या मूलभूत मानवी गरजांच्या संदर्भात सामाजिक वंचिततेशी संबंधित आहे.

(a) पुरेसे पोषण आवश्यक

(b) पुरेसा निवारा आवश्यक

(c) पुरेशी वस्त्र उपलब्धता आवश्यक

(d) टाळण्यायुक्त रोगांपासून सुटका आवश्यक

(e) किमान शिक्षण आवश्यक

वरीलपैकी कोणते/ता मुद्दे/दा **बरोबर** आहे/त ?

(1) (a), (b) आणि (c) (2) (b), (c) आणि (d)

(3) (c), (d) आणि (e) (4) वरील सर्व

As pointed out by Tendulkar Committee, the concept of poverty is associated with socially perceived deprivation with respect to basic human needs like _____.

(a) the need to be adequately nourished

(b) the need to be reasonably sheltered

(c) the need to be decently clothed

(d) the need to escape avoidable diseases

(e) the need to be minimally educated

Which of the above point/s is/are **correct** ?

(1) (a), (b) and (c) (2) (b), (c) and (d)

(3) (c), (d) and (e) (4) All of the above

---

47. राष्ट्रीय अन्न सुरक्षा कायदा - 2013 संबंधी खालीलपैकी कोणते/ती विधान/ने **बरोबर** आहे/त ?

(a) महिला सक्षमीकरण हे राष्ट्रीय अन्न सुरक्षा कायद्याचे - 2013 चे वैशिष्ट्य आहे.

(b) राज्य अन्न आयोगास 2013 च्या या कायद्याचे निरीक्षण, पुनरावलोकन आणि अंमलबजावणी करण्याचे अधिकार आहेत.

पर्यायी उत्तरे :

(1) विधान (a) बरोबर आहे.
(2) विधान (b) बरोबर आहे.
(3) विधान (a) व (b) दोन्ही चूक आहेत.
(4) विधान (a) व (b) दोन्ही बरोबर आहेत.

Which of the following statement/s is/are **correct** regarding National Food Security Act - 2013 ?

(a) Women empowerment is a feature of the National Food Security Act - 2013.

(b) State Food Commission is monitoring, reviewing and implementing authority of this Act - 2013.

Answer options :

(1) Statement (a) is correct.
(2) Statement (b) is correct.
(3) Statements (a) and (b) both are incorrect.
(4) Statements (a) and (b) both are correct.

---

48. खालील विधाने विचारात घ्या :

(a) एकूण भांडवली साठ्यामध्ये डेव्हिड पिअर्स आणि जेरमी वॉरफोर्ड यांनी मानवनिर्मित भौतिक भांडवल, मानवी भांडवल आणि पर्यावरणीय भांडवल यांचा समावेश केला आहे.

(b) डेव्हिड पिअर्स आणि जेरमी वॉरफोर्ड यांच्या मते शाश्वत विकासाचा अर्थ असा आहे की विकास प्रक्रियेत मानवनिर्मित भौतिक भांडवल, मानवी भांडवल आणि पर्यावरणीय भांडवल कमी होते.

वरीलपैकी कोणते/ती विधान/ने **बरोबर** आहे/त ?

(1) केवळ (a) बरोबर आहे.
(2) केवळ (b) बरोबर आहे.
(3) दोन्ही (a) आणि (b) बरोबर आहेत.
(4) वरीलपैकी नाही

Consider the following statements :

(a) In the overall Capital Stock David Pearce and Jeremy Warford include man-made physical capital, human capital and environmental capital.

(b) According to David Pearce and Jeremy Warford, sustainable development implies that man-made physical capital, human capital and environmental capital decrease in the growth process.

Which of the statement/s given above is/are **correct** ?

(1) Only (a) is correct.
(2) Only (b) is correct.
(3) Both (a) and (b) are correct.
(4) None of the above

कच्च्या कामासाठी जागा / SPACE FOR ROUGH WORK

49. राष्ट्रीय लोकसंख्या धोरण, 2000 च्या उद्दिष्टांच्या संदर्भात खालील विधानांचा विचार करा.

(a) मुलींच्या विवाहास विलंब करण्यास प्रोत्साहन द्यावे, विवाह 18 वर्षापेक्षा कमी वयात न होता शक्यतो 21 वर्षानंतर व्हावा.

(b) 2030 पर्यंत स्थिर लोकसंख्या साध्य करणे हे दीर्घकालीन उद्दिष्ट आहे.

वरीलपैकी कोणते/ती विधान/ने **चूक** आहे/त ?

(1) फक्त (a) चूक आहे. (2) फक्त (b) चूक आहे.

(3) दोन्ही (a) आणि (b) चूक आहेत. (4) वरीलपैकी नाही

Consider the following statements in the context of aims of National Population Policy, 2000.

(a) Promote delayed marriage for girls, not earlier than age 18 and preferably after 21 years of age.

(b) The long-term objective is to achieve a stable population by 2030.

Which of the statement/s given above is/are **incorrect** ?

(1) Only (a) is incorrect. (2) Only (b) is incorrect.

(3) Both (a) and (b) are incorrect. (4) None of the above

---

50. खालील विधाने विचारात घ्या.

(a) 1950 च्या दशकाच्या उत्तरार्धात उच्च उत्पन्न असलेल्या देशांमध्ये कोल आणि हूवर प्रतिमानने लोकसंख्या वाढ आणि आर्थिक विकास यांचा संबंध जोडला आहे.

(b) कोल आणि हूवर प्रतिमानानुसार उच्च प्रजनन क्षमतेखाली जीएनपी अधिक वेगाने वाढेल.

वरीलपैकी कोणते/ती विधान/ने **योग्य** आहे/त ?

(1) फक्त (a) योग्य आहे. (2) फक्त (b) योग्य आहे.

(3) दोन्ही (a) आणि (b) योग्य आहेत. (4) वरीलपैकी कोणतेही नाही.

Consider the following statements :

(a) Coale and Hoover model related to population growth and economic development in low income countries in the late fifties.

(b) Coale and Hoover model suggest that GNP would grow faster under higher fertility.

Which of the statement/s given above is/are **correct** ?

(1) Only (a) is correct. (2) Only (b) is correct.

(3) Both (a) and (b) are correct. (4) None of the above.

---

51. विद्युत क्षेत्राच्या समतुल्य पृष्ठभागावरील कोणत्याही बिंदूवर त्याला विद्युत प्रभारित करण्यासाठी विद्युत क्षेत्राची दिशा काय असावी ?

(1) बाह्यकेंद्री (2) पृष्ठभागास समांतर

(3) स्पर्शरिषीय (4) आंतरकेंद्री

What is the direction of electric field for a point charge at any point on its equipotential surface ?

(1) Radial outward (2) Parallel to the surface

(3) Tangential (4) Radial inward

---

52. प्रति युनिट वेळेत पृष्ठभागातून जाणाऱ्या (वाहणाऱ्या) निव्वळ विद्युतभाराला _____ म्हणतात.

(1) विद्युत प्रवाह (2) संभाव्य फरक

(3) व्होल्टेज फरक (4) प्रभार गती

The net electric charge that passes through the surface per unit time is called _____.

(1) electric current (2) potential difference

(3) voltage difference (4) charge motion

---

53. भौतिक प्रमाण आणि त्यांचे परिमाण यांच्या योग्य जोड्या लावा.

	स्तंभ - I		**स्तंभ - II**
(a)	पारगम्यता (Permeability) (μ_0)	(i)	ML^2T^{-1}
(b)	चिकटपणाचा गुणांक (Coefficient of Viscocity) (η)	(ii)	$MLT^{-2}I^{-2}$
(c)	प्लँकचा स्थिरांक (Planck's Constant) (h)	(iii)	$ML^{-1}T^{-1}$

(जिथे M म्हणजे वस्तुमान, L म्हणजे लांबी, T म्हणजे वेळ आणि I म्हणजे विद्युतप्रवाह).

पर्यायी उत्तरे :

(1) (a)-(iii), (b)-(i), (c)-(ii) (2) (a)-(ii), (b)-(i), (c)-(iii)

(3) (a)-(ii), (b)-(iii), (c)-(i) (4) (a)-(i), (b)-(ii), (c)-(iii)

Match the quantities in **Column - I** with their dimensions in the **Column - II**.

	Column - I		**Column - II**
(a)	Permeability (μ_0)	(i)	ML^2T^{-1}
(b)	Coefficient of Viscocity (η)	(ii)	$MLT^{-2}I^{-2}$
(c)	Planck's Constant (h)	(iii)	$ML^{-1}T^{-1}$

(Where M is mass, L is length, T is time and I is the current).

Answer Options :

(1) (a)-(iii), (b)-(i), (c)-(ii) (2) (a)-(ii), (b)-(i), (c)-(iii)

(3) (a)-(ii), (b)-(iii), (c)-(i) (4) (a)-(i), (b)-(ii), (c)-(iii)

कच्च्या कामासाठी जागा / SPACE FOR ROUGH WORK

54. जर माध्यमाचा अपवर्तनांक दुहेरी अंतर्वक्र किंवा दुहेरी बहिर्वक्र भिंगाच्या अपवर्तनांकापेक्षा जास्त असेल तर भिंगाची नाभिय लांबी _____ होते.

(1) अनंत (2) शून्य (3) धन (+) (4) ऋण (−)

If the refractive index of the medium is more than the refractive index of double concave or double convex lens, then the focal length of the lens becomes _____.

(1) infinite (2) zero (3) positive (4) negative

55. थर्मोडायनॅमिक्सच्या नियम दोन नुसार हीट इंजीनची कार्यक्षमता किती असते ?

(1) शून्य (2) अनंत (3) एक (4) एक पेक्षा कमी

According to Second Law of the thermodynamics how much will be the efficiency of heat engine ?

(1) Zero (2) Infinity (3) One (4) Less than one

56. जेव्हा न्युक्लिऑनचे भ्रमण समांतर असते, तेव्हा अणुकेंद्रीय बलाचे वर्तन कसे असते ?

(1) बल अधिक मजबूत करते. (2) बल कमकुवत करते.

(3) बल स्थिर राहते. (4) बल प्रत्याकर्षण बनते.

How does the nuclear force behave, when the spin of nucleons are parallel ?

(1) The force is stronger (2) The force is weaker

(3) The force remains constant (4) The force become repulsive

57. खालीलपैकी कोणत्या जीवांच्या पडद्यामध्ये असंतृप्त फॉस्फोलिपिड्सचे प्रमाण सर्वाधिक असेल याचा अंदाज लावा ?

(1) अंटार्क्टिक मासे (2) वाळवंटातील साप (3) मानव (4) ध्रुवीय अस्वल

Predict which of the following organisms will have the highest percentage of unsaturated phospholipids in their membranes ?

(1) Antarctic fish (2) Desert snake (3) Human being (4) Polar bear

58. असे अंगक निवडा ज्यामध्ये स्वत:चे DNA आणि 70S रायबोझोम असतात परंतु ते युकॅरियोटिक पेशींमध्ये आढळते.

(1) लायसोसोम (2) तंतुकणिका (Mitochondria)

(3) गॉल्जी काय (4) अंतर्द्रव्यजालिका (Endoplasmic Reticulum)

Select the organelle that contains its own DNA and 70S ribosomes but is found in eukaryotic cells.

(1) Lysosome (2) Mitochondria

(3) Golgi Apparatus (4) Endoplasmic Reticulum

59. 'अपोमिक्सिस' हे एक प्रकारचे पुनरुत्पादन आहे ज्यामुळे _____चा विकास होतो.

(1) गॅमेट्सच्या संलयन शिवाय नवीन जीव

(2) गॅमेट्सच्या संलयन उत्पादनापासून नवीन जीव

(3) एन्डोस्पर्म पासून गर्भ

(4) न्यूसेलस पासून भ्रूण

Apomixis is a type of reproduction that results in the development of a/an :

(1) New organism without fusion of gametes

(2) New organism from fusion products of gametes

(3) Embryo from endosperm

(4) Embryo from nucellus

---

60. जंपिंग जीन्स बद्दल **योग्य** विधाने ओळखा :

(a) हे जीन्स आहेत जे त्यांची जागा बदलु शकतात.

(b) यांना ट्रान्सपोसन्स असेही म्हणतात.

(c) बार्बरा मॅकक्लिंटॉक यांनी 1965 मध्ये हे प्रथम शोधले होते.

पर्यायी उत्तरे :

(1) (a) आणि (b) (2) (b) आणि (c) (3) (a) आणि (c) (4) वरीलपैकी सर्व

Identify the **correct** statements about jumping genes.

(a) These are genes that can change their positions.

(b) These are also called transposons.

(c) These were firstly discovered by Barbara McClintock in 1965.

Answer Options :

(1) (a) and (b) (2) (b) and (c) (3) (a) and (c) (4) All of the above

---

61. मार्शुपिअल्स व प्लासेंटल मॅमल्स हे उत्क्रांतीचे कोणते उदाहरण दर्शवितात ?

(1) भिन्न उत्क्रांती (2) अभिसरण उत्क्रांती

(3) समांतर उत्क्रांती (4) स्वतंत्र उत्क्रांती

Evolution of marsupials and placental mammals is an example of _____.

(1) Divergent evolution (2) Convergent evolution

(3) Parallel evolution (4) Independent evolution

---

62. पॉलिपेप्टाइड हार्मोन कॅल्सीटोनीन (CT) _____ ग्रंथीच्या पॅराफोलिक्युलर पेशींद्वारे तयार केला जातो.

(1) लाळ (2) घाम (3) थायरॉईड (4) स्वादुपिंड

A polypeptide hormone Calcitonin (CT) is produced by parafollicular cells of _____ gland.

(1) Salivary (2) Sweat (3) Thyroid (4) Pancreas

63. HIV संसर्गाच्या कोणत्या टप्प्यात AIDS ची लक्षणे साधारणपणे दिसू लागतात ?

(1) संसर्ग करणारा रेट्रोव्हायरस यजमानाच्या पेशींमध्ये प्रवेश करतो तेंव्हा

(2) रिव्हर्स ट्रान्सक्रिप्टेस एन्झाइमद्वारे व्हायरल DNA तयार होतो तेंव्हा

(3) HIV हेल्पर T-लिम्फोसाइट्समध्ये वेगाने वाढतो व या पेशींचे मोठ्या संख्येने नुकसान करतो तेंव्हा

(4) संक्रमित व्यक्तिसोबत लैंगिक संपर्क झाल्यानंतर 15 दिवसाच्या आत

During which stage of HIV infection do the symptoms of AIDS usually appear ?

(1) When the infecting retrovirus enters host cells

(2) When viral DNA is produced by reverse transcriptase enzyme

(3) When HIV replicates rapidly in helper T-lymphocytes and damages a large number of these cells

(4) Within 15 days of sexual contact with an infected person

64. खालीलपैकी कोणते नैसर्गिक वनस्पती संप्रेरक **नाही** ?

(1) ऑक्सिन (2) इथायलीन (3) मिथायलीन (4) ॲबसिसिक आम्ल

Which of the following is **not** a natural plant growth hormone ?

(1) Auxins (2) Ethylene (3) Methylene (4) Abscissic acid

65. एकमेकांत न मिसळणाऱ्या दोन द्रवापैकी एका द्रवाचे दुसऱ्या द्रवामध्ये केलेल्या कोलॉइडल प्रसारणास _____ म्हणतात.

(1) द्रावण (2) फेस (3) इमल्शन (4) जेल

A colloidal dispersion of one liquid in another immiscible with it is called _____.

(1) Solution (2) Foam (3) Emulsion (4) Gel

कच्च्या कामासाठी जागा / SPACE FOR ROUGH WORK

66. दिलेल्या पर्यायापैकी खनिज आम्ल/आम्ले ओळखा :

(a) ऑक्झॅलिक आम्ल (b) सल्फ्यूरिक आम्ल (c) नायट्रिक आम्ल (d) हायड्रोक्लोरिक आम्ल

पर्यायी उत्तरे :

(1) फक्त (a) (2) (b), (c) आणि (d) (3) फक्त (d) (4) फक्त (b) आणि (c)

Identify the mineral acid/acids from following acids :

(a) Oxalic acid (b) Sulphuric acid (c) Nitric acid (d) Hydrochloric acid

Answer Options :

(1) Only (a) (2) (b), (c) and (d) (3) Only (d) (4) Only (b) and (c)

---

67. क्लोरोॲम्फीनीकॉल हे _____ आहे.

(a) संकीर्ण श्रेणीचे (Narrow spectrum) प्रतिजीवक

(b) विस्तृत श्रेणीचे (Broad spectrum) प्रतिजीवक

(c) मर्यादित श्रेणीचे (Limited spectrum) प्रतिजीवक

(d) जंतुनाशक औषध

पर्यायी उत्तरे :

(1) फक्त (a) व (d) बरोबर आहेत (2) फक्त (b) बरोबर आहे

(3) फक्त (b) व (c) बरोबर आहेत (4) फक्त (d) बरोबर आहे

Chloroamphenicol is a _____.

(a) Narrow spectrum antibiotic

(b) Broad spectrum antibiotic

(c) Limited spectrum antibiotic

(d) Antiseptic drug

Answer Options :

(1) Only (a) and (d) are correct (2) Only (b) is correct

(3) Only (b) and (c) are correct (4) Only (d) is correct

---

68. खालीलपैकी कोणत्या मूलद्रव्याची विद्युतऋणता (electronegativity) सर्वात जास्त आहे ?

(1) ऑक्सिजन (2) नायट्रोजन (3) फ्ल्युओरीन (4) क्लोरीन

Which of the following elements has the highest electronegativity ?

(1) Oxygen (2) Nitrogen (3) Fluorine (4) Chlorine

कच्च्या कामासाठी जागा / SPACE FOR ROUGH WORK

69. कोणत्याही ॲलोट्रापिक स्वरूपातील सर्व मूलद्रव्यांची ऑक्सिडेशन स्थिती _____ असते.

(1) +2 (अधिक दोन) (2) +1 (अधिक एक) (3) 0 (शून्य) (4) −1 (वजा एक)

The oxidation states of all elements in any allotropic form is _____.

(1) +2 (2) +1 (3) Zero (4) −1

70. खालीलपैकी कोणता घटक साध्या लिगँड्स बरोबर उदा. हेलाईड्स (Halides) बरोबर समन्वय संयुग निर्माण करतो ?

(1) बेरिलीयम (2) मॅग्नेशिअम (3) कोबाल्ट (4) वरीलपैकी एकही नाही

Which of the following element forms Co-ordination compounds with simple ligands such as halides ?

(1) Beryllium (2) Magnesium (3) Cobalt (4) None of the above

71. कोणत्या समापन (चर्चा समाप्ती) प्रस्तावा अंतर्गत, फक्त महत्त्वाचे कलम चर्चेसाठी आणि मतदानासाठी घेतले जातात आणि मध्यवर्ती कलमे वगळली जातात आणि मंजूर झाल्याचे गृहित धरले जातात ?

(1) साधारण समापन (2) खंडशः समापन

(3) कंगारु समापन (4) गिलोटिन समापन

Under which of the closure motion, only important clauses are taken up for debate and voting and the intervening clauses are skipped over and taken as passed ?

(1) Simple closure (2) Closure by compartments

(3) Kangaroo closure (4) Guillotine closure

72. खालीलपैकी **अयोग्य** कथन ओळखा :

(1) राष्ट्रपती हे कोर्ट मार्शल द्वारा दिलेल्या शिक्षेला क्षमा करू शकतात, तर राज्यपाल मात्र क्षमा करू शकत नाहीत.

(2) राष्ट्रपती हे क्षमेच्या अधिकाराची कारणे देण्यास बांधील आहेत.

(3) दयेसाठी याचिका कर्त्याला राष्ट्रपतींकडून तोंडी सुनावणी घेण्याचा अधिकार नाही.

(4) केंद्रीय मंत्रिमंडळाच्या सल्ल्यानुसार राष्ट्रपतींना क्षमेचा अधिकार वापरावा लागतो.

Select the **incorrect** statement from the following :

(1) The President can pardon sentences inflicted by Court Martial while the Governor cannot.

(2) The President is bound to give reasons for pardoning power.

(3) The petitioner for mercy has no right to an oral bearing by the President.

(4) The Pardoning power is to be exercised by the President on the advice of the Union Cabinet.

73. राज्याच्या महाअधिवक्त्याचे पारिश्रमिक (remuneration) कोण निर्धारित करतात ?

(1) संसद (2) राष्ट्रपती

(3) विधानसभा (4) राज्यपाल

Who determines remuneration of the Advocate General for the State ?

(1) Parliament (2) President

(3) Legislative Assembly (4) Governor

---

74. खालीलपैकी **योग्य** कथने ओळखा :

(a) उच्च न्यायालयाकडून कनिष्ठ न्यायालय किंवा न्यायाधिकरणाला प्रतिषेध आदेश जारी केला जातो आणि त्याचा उद्देश त्यांच्या अधिकार क्षेत्राबाहेर जाण्यापासून प्रतिबंध आदेश देणे आहे.

(b) प्रतिषेध आदेश प्रशासकीय संस्थाविरुद्ध जारी केला जावू शकतो.

(c) प्रतिषेध आदेश न्यायिक व अर्धन्यायिक संस्थाविरुद्ध जारी केला जावू शकतो.

पर्यायी उत्तरे :

(1) फक्त (a), (b) (2) फक्त (a), (c)

(3) फक्त (b), (c) (4) वरीलपैकी सर्व

Select the **correct** statements from the following :

(a) Prohibition is issued by a Higher Court to a Lower Court or tribunal and is intended to prohibit it from exceeding its jurisdiction.

(b) Writ of prohibition can be issued against administrative agencies.

(c) Writ of prohibition is issued against judicial and quasi judicial bodies.

Answer Options :

(1) Only (a), (b) (2) Only (a), (c)

(3) Only (b), (c) (4) All of the above

---

75. खालीलपैकी **चुकीचे** विधान/ने कोणते आहे ?

(a) बी.एन. राव हे घटना समितीचे सल्लागार होते.

(b) बी.एन. राव यांनी घटनेचा मसुदा ऑक्टोबर, 1947 मध्ये तयार केला.

(c) बी.एन. राव यांनी तयार केलेल्या घटनेच्या मसुद्यामध्ये 310 कलमे व 8 अनुसूची होत्या.

(d) बी.एन. राव यांनी तयार केलेल्या घटनेच्या मसुद्यामध्ये 243 कलमे व 13 अनुसूची होत्या.

पर्यायी उत्तरे :

(1) (a) आणि (c) (2) (b) आणि (c) (3) फक्त (d) (4) फक्त (c)

Which of the following statement/s is/are **incorrect** ?

(a) B.N. Rau was advisor of the Constituent Assembly.

(b) B.N. Rau prepared draft Constitution in October, 1947.

(c) A draft Constitution prepared by B.N. Rau contained 310 Articles and 8 Schedules.

(d) A draft Constitution prepared by B.N. Rau contained 243 Articles and 13 Schedules.

Answer Options :

(1) (a) and (c) (2) (b) and (c) (3) Only (d) (4) Only (c)

कच्च्या कामासाठी जागा / SPACE FOR ROUGH WORK

76. भारतीय राज्यघटनेतील बाराव्या अनुसूचीमध्ये खालीलपैकी कोणत्या बाबींचा समावेश केला आहे ?

(a) कलात्मक दृष्टीकोणाचे प्रवर्धन, अग्निशमन सेवा

(b) दहनभूमी व विद्युत दाहिनी

(c) बाजार व जत्रा, ग्रामीण गृहनिर्माण

(d) अपंग व मतिमंद यांच्या हितसंबंधाचे संरक्षण, पर्यावरणाचे संरक्षण

पर्यायी उत्तरे :

(1) फक्त (a), (b) आणि (d) (2) फक्त (c) आणि (d)

(3) फक्त (a), (b) आणि (c) (4) फक्त (b), (c) आणि (d)

Which of the following matters are included in the 12th schedule of the Constitution of India ?

(a) Promotion of artistic vision, fire fighting services

(b) Cremation ground and electric crematorium

(c) Market & fairs, rural housing

(d) Protection of the interest of the handicapped and mentally retarded, protection of the environment.

Answer Options :

(1) Only (a), (b) and (d) (2) Only (c) and (d)

(3) Only (a), (b) and (c) (4) Only (b), (c) and (d)

77. मूलभूत कर्तव्ये प्रभावीपणे पार पाडण्यासाठी, संविधानाच्या कामकाजाचा आढावा घेण्यासाठी राष्ट्रीय आयोगाने शिफारस केली आहे, _____.

(a) निवडणूकीत मतदान करण्याचे कर्तव्य

(b) कर भरणे

(c) औद्योगिक संस्थाचे त्यांच्या कर्मचाऱ्यांच्या मुलांना शिक्षण देणे, हे कर्तव्य आहे

(d) मुलांच्या शिक्षण, शारीरिक आणि नैतिक कल्याणाच्या बाबतीत कौटुंबिक मूल्यांची आणि जबाबदार पालकत्वाची भावना जोपासणे

पर्यायी उत्तरे :

(1) फक्त (a), (b) (2) फक्त (c), (d)

(3) फक्त (a), (c), (d) (4) वरीलपैकी सर्व

The National Commission to review the working of the Constitution has recommended that for effectuating fundamental duties are _____.

(a) Duty to vote at elections

(b) To pay taxes

(c) Duty of industrial organisations to provide education to children of their employees

(d) To foster a spirit of family values and responsible parenthood in the matter of education, physical and moral well-being of children

Answer Options :

(1) Only (a), (b) (2) Only (c), (d)

(3) Only (a), (c), (d) (4) All of the above

---

78. संसदेच्या सार्वजनिक उपक्रम समितीबाबत खालीलपैकी **चुकीचे** विधान/ने कोणती आहेत ?

(a) पंडित नेहरू यांनी या समितीच्या निर्मितीची शिफारस 1963 मध्ये केली.

(b) लोकसभेमधून निवडून आलेल्या सदस्यामधूनच या समितीचा अध्यक्ष निवडला जातो.

(c) 1974 पासून लोकसभेमधून 15 तर राज्यसभेमधून 7 सदस्य या समितीवर निवडले जातात.

(d) या समितीच्या सदस्यांचा कार्यकाल दोन वर्षाचा असतो.

पर्यायी उत्तरे :

(1) (a) आणि (b) (2) (a) आणि (d) (3) (c) आणि (d) (4) (b), (c) आणि (d)

Which of the following statement/s is **incorrect** about Committee on Public Undertakings of the Parliament ?

(a) Pandit Nehru recommended the creation of this Committee in 1963.

(b) The Chairman of this Committee is appointed only from amongst its members who are drawn from the Lok Sabha.

(c) From, 1974, 15 members are elected from Lok Sabha and 7 members are elected from Rajya Sabha on this Committee.

(d) The tenure of members of this Committee is two years.

Answer Options :

(1) (a) and (b) (2) (a) and (d) (3) (c) and (d) (4) (b), (c) and (d)

---

79. पुढील विधानांपैकी राष्ट्रपतींच्या नकाराधिकारसंबंधी कोणती विधाने **योग्य** आहेत ?

(a) राष्ट्रपती विधेयकाला त्यांची संमती राखून ठेवू शकतात.

(b) राज्यपाल त्यांना योग्य/उचित वाटेल असे विधेयक राष्ट्रपतींच्या विचारार्थ राखीव ठेवू शकतात.

(c) राष्ट्रपती संसदेकडे पुनर्विचारार्थ विधेयक दोन्ही सभागृहांना संदेशासह पाठवू शकतात.

पर्यायी उत्तरे :

(1) फक्त (a) आणि (b) (2) फक्त (b) आणि (c)

(3) फक्त (a) आणि (c) (4) (a), (b), (c)

Which of the following statements about Veto power of President are **correct** ?

(a) He/she can withholds his/her assent to the bill.

(b) Governor may reserve a bill for consideration of the President in any case he/she thinks fit.

(c) President can return bill to Parliament for reconsideration with message to both houses.

Answer Options :

(1) Only (a) and (b) (2) Only (b) and (c)

(3) Only (a) and (c) (4) (a), (b), (c)

---

80. पुढील विधानांमधून आंतरराज्यीय परिषदांसंबंधी **योग्य** विधाने शोधा :

(a) याचा उल्लेख अनुच्छेद क्रमांक 263 मध्ये आहे.

(b) याची स्थापना करण्याचा राष्ट्रपतींना अधिकार आहे.

(c) भारताच्या राष्ट्रपतींनी या अधिकाराचा आजवर वापर केलेला नाही आणि अनुच्छेद क्रमांक 263 अंतर्गत आजवर कोणतीही आंतरराज्य परिषद स्थापन केलेली नाही.

पर्यायी उत्तरे :

(1) (a), (b), (c) (2) (a), (b) (3) (b), (c) (4) (a), (c)

Find the **correct** statements regarding Inter-State Council.

(a) It is mentioned in the article 263.

(b) The President is empowered to establish it.

(c) The President of India has never exercised this power and has not so far established any such Inter-State Council under power of article 263.

Answer Options :

(1) (a), (b), (c) (2) (a), (b) (3) (b), (c) (4) (a), (c)

---

81. खालीलपैकी **योग्य** विधान/ने कोणती आहेत ?

(a) के.सी. व्हीअर यांच्या मते, भारतीय संघराज्य हे 'अर्ध-संघराज्य' आहे.

(b) मोरिस जोन्स यांच्या मते, भारतीय संघराज्य हे 'सौदेबाजी संघराज्य' आहे.

(c) सी.एफ. स्ट्रॉंग यांच्या मते, भारतीय संघराज्य हे 'कमी संघराज्य' आहे.

(d) ग्रॅनव्हिल ऑस्टीन यांच्या मते, भारतीय संघराज्य हे 'सहकार्याचे संघराज्य' आहे.

पर्यायी उत्तरे :

(1) फक्त (a) आणि (d) (2) फक्त (a), (b) आणि (c)

(3) फक्त (a) (4) (a), (b), (c) आणि (d)

Which of the following statement/s are **correct** ?

(a) According to K.C. Wheare, Indian Federalism is 'quasi-federal'.

(b) According to Morris Jones, Indian Federalism is 'bargaining federalism'.

(c) According to C.F. Strong, Indian Federalism is 'less federalism'.

(d) According to Granville Austin, Indian Federalism is 'Cooperative federalism'.

Answer Options :

(1) Only (a) and (d) (2) Only (a), (b) and (c)

(3) Only (a) (4) (a), (b), (c) and (d)

---

82. संसदेच्या साध्या बहुमताद्वारे खालील प्रकारच्या घटनादुरुस्त्या करता येतात. **योग्य** विधान/ने निवडा.

(a) नवीन घटकराज्यांची निर्मिती करणे.

(b) राष्ट्रपतींच्या वेतन व भत्त्याबाबत दुरुस्ती करणे.

(c) राज्याच्या धोरणाच्या मार्गदर्शक तत्वामध्ये दुरुस्ती करणे.

(d) मतदार संघांचे परिसीमन करणे.

पर्यायी उत्तरे :

(1) (a) आणि (c) (2) (c) आणि (d)

(3) (a), (b) आणि (d) (4) (a), (c) आणि (d)

According to simple majority of the Parliament which types of Constitutional Amendments shall be made ? Choose **correct** statement/s.

(a) Establishment of new States.

(b) Amendment related to President's emoluments and allowances.

(c) Amendment related to Directive Principles to State Policy.

(d) Delimitation of Constituencies.

Answer Options :

(1) (a) and (c) (2) (c) and (d)

(3) (a), (b) and (d) (4) (a), (c) and (d)

कच्च्या कामासाठी जागा / SPACE FOR ROUGH WORK

83. भारतीय संविधानातील खालीलपैकी कोणते कलम भारताच्या नियंत्रक आणि महालेखापरिक्षकाचे (CAG) स्वतंत्र पद स्थापित करते ?

(1) कलम 141 (2) कलम 144 (3) कलम 148 (4) कलम 149

Which of the following Article of the Indian Constitution establishes the independent office of the Comptroller and Auditor General (CAG) of India ?

(1) Article 141 (2) Article 144 (3) Article 148 (4) Article 149

---

84. परदेशातील भारतीय नागरीकांना दुहेरी नागरिकत्व देण्याची तरतूद फक्त काही विशिष्ट देशांमध्ये असलेल्यांनाच लागू होते. ते देश आहेत :

(a) फिनलॅण्ड (b) इस्त्रायल (c) रिपब्लिक ऑफ सायप्रस (d) पोर्तुगाल

पर्यायी उत्तरे :

(1) फक्त (a), (b), (c) (2) फक्त (b), (c), (d)

(3) फक्त (a), (c), (d) (4) वरीलपैकी सर्व

The provision of double citizenship to overseas citizens of India, applies only to those in some specified countries. These are :

(a) Finland (b) Israel (c) Republic of Cyprus (d) Portugal

Answer Options :

(1) Only (a), (b), (c) (2) Only (b), (c), (d)

(3) Only (a), (c), (d) (4) All of the above

---

85. भारतीय राज्यघटनेतील खालील कलमे आणि संबंधित विषय यांच्या योग्य जोड्या जुळवा.

	विषय		कलम
(a)	गाऱ्हाण्यांच्या निवारणासाठी केलेल्या अभिवेदनामध्ये वापरावयाची भाषा	(i)	350 क
(b)	प्राथमिक स्तरावर मातृभाषेतून शिक्षणाच्या सोयी	(ii)	351
(c)	भाषिक अल्पसंख्यांक समाजांकरिता विशेष अधिकारी	(iii)	350
(d)	हिन्दी भाषेच्या विकासासाठी निर्देश	(iv)	350 ख

पर्यायी उत्तरे :

(1) (a)-(ii), (b)-(iii), (c)-(i), (d)-(iv)

(2) (a)-(ii), (b)-(iv), (c)-(i), (d)-(iii)

(3) (a)-(iv), (b)-(ii), (c)-(iii), (d)-(i)

(4) (a)-(iii), (b)-(i), (c)-(iv), (d)-(ii)

Match the correct pairs of the following articles of the Constitution of India with the subject.

	Subject		Articles
(a)	Language to be used in the complaint for redressal of grievances	(i)	350 A
(b)	Facilities for education in mother tongue at primary level	(ii)	351
(c)	Special officer for linguistic minority communities	(iii)	350
(d)	Directive for development of Hindi Language	(iv)	350 B

Answer Options :

(1) (a)-(ii), (b)-(iii), (c)-(i), (d)-(iv)

(2) (a)-(ii), (b)-(iv), (c)-(i), (d)-(iii)

(3) (a)-(iv), (b)-(ii), (c)-(iii), (d)-(i)

(4) (a)-(iii), (b)-(i), (c)-(iv), (d)-(ii)

86. चाबहार बंदराच्या संदर्भात **योग्य** विधान/ने ओळखा :

(a) इराणमधील चाबहार बंदरामुळे भारताला पाकिस्तानला वगळून थेट अफगाणिस्तानपर्यंत पोहोचण्याचा मार्ग उपलब्ध होतो.

(b) चाबहार बंदर हे चीनने पाकिस्तानमध्ये विकसित केलेल्या कराची बंदराला धोरणात्मक तोल (Strategic counterweight) देणारे ठरते.

(c) चाबहार बंदराच्या संचालन आणि विकासासाठी स्थापन करण्यात आलेली विशेष उद्देशीय संस्था (Special purpose vehicle) म्हणजे इंडिया पोर्ट्स ग्लोबल लिमिटेड आहे.

(d) 2026-27 च्या अर्थसंकल्पात चाबहार बंदरासाठी कोणत्याही निधीची तरतूद करण्यात आलेली नाही.

वरीलपैकी कोणते विधाने **योग्य** आहेत ?

(1) (a), (b), (c) आणि (d) (2) (b), (c) आणि (d)

(3) (a), (c) आणि (d) (4) (a), (b) आणि (c)

State the **correct** statement regarding Chabahar Port.

(a) Chabahar port in Iran gives India direct access to Afghanistan, by passing Pakistan.

(b) Chabahar port provides a strategic counterweight to China, which has built Karachi port in Pakistan.

(c) India Ports Global Limited is the special purpose vehicle created to operate and develop the Chabahar Port.

(d) The 2026-27 budget has not allocated any funds for the Chabahar Port.

Which of the above statements are **correct** ?

(1) (a), (b), (c) and (d) (2) (b), (c) and (d)

(3) (a), (c) and (d) (4) (a), (b) and (c)

87. खालीलपैकी कोण चिलीचे 38 वे राष्ट्राध्यक्ष बनले आहेत ?

(1) गॅब्रिएल बोरीक (2) सेबॅस्टियन पिनेरा

(3) जोस ॲन्टोनियो कास्ट रिस्ट (4) रिकार्डो लागोस

Who among the following became the 38th President of Chile ?

(1) Gabriel Boric (2) Sebastian Pinera

(3) Jose Antonio Kast Rist (4) Ricardo Lagos

88. प्रधानमंत्री धन-धान्य कृषी योजने बाबत खालीलपैकी **योग्य** कथने ओळखा :

(a) केंद्रीय मंत्रिमंडळाने प्रधानमंत्री धन-धान्य योजनेला मंजूरी 16 जुलै 2025 रोजी दिली.

(b) योजनेमध्ये निम्न उत्पादकता, निम्न पीक सघनता, निम्न ऋण वितरण हे 100 जिल्ह्यांच्या निवडीचे आधार आहे.

(c) योजनेचे संचालन चतुर्स्तरीय कार्यान्वयन संरचनेच्या माध्यमातून केले जाईल.

पर्यायी उत्तरे :

(1) फक्त (a), (b) (2) फक्त (b), (c) (3) फक्त (a), (c) (4) वरीलपैकी सर्व

Select the **correct** statements from the following about PM Dhan-Dhaanya Krishi Yojana.

(a) The Union Cabinet approved the PM Dhan-Dhaanya Krishi Yojana on 16th July, 2025.

(b) The scheme identifies 100 districts based on low productivity, low cropping intensity and less credit disbursement.

(c) The scheme will be governed through a four-tier implementation structure.

Answer Options :

(1) Only (a), (b) (2) Only (b), (c) (3) Only (a), (c) (4) All of the above

89. जोड्या लावा : (नोबेल पुरस्कार, 2025)

	'अ'		'ब'
(a)	इलेक्ट्रीक सर्किटमध्ये मॅक्रोस्कोपिक क्वांटम मेकॅनिकल टनेलींग आणि एनर्जी क्वांटायझेशनचा शोध	(i)	मारिया कॅरिना माचाडो
(b)	धातू-सेंद्रिय फ्रेमवर्क म्हणून विकास	(ii)	फ्रेड रॅम्सडेल
(c)	परिधीय रोगप्रतिकारक सहनशीलतेशी संबंधित शोध	(iii)	रिचर्ड रॉबसन
(d)	व्हेनेझुएलाच्या लोकांसाठी लोकशाही हक्कांचा प्रचार	(iv)	जॉन क्लार्क

(1) (a)-(i), (b)-(iii), (c)-(ii), (d)-(iv) (2) (a)-(iv), (b)-(iii), (c)-(ii), (d)-(i)

(3) (a)-(iv), (b)-(ii), (c)-(i), (d)-(iii) (4) (a)-(i), (b)-(ii), (c)-(iv), (d)-(iii)

Match the pairs : (Nobel Prize, 2025)

	'A'		'B'
(a)	Discovery of macroscopic quantum mechanical tunelling and energy quantisation in an electric circuit	(i)	Maria Carina Machado
(b)	The development of metal-organic frameworks	(ii)	Fred Ramsdell
(c)	Discoveries concerning peripheral immune tolerance	(iii)	Richard Robson
(d)	Promoting democratic rights for the people of Venezuela	(iv)	John Clarke

(1) (a)-(i), (b)-(iii), (c)-(ii), (d)-(iv) (2) (a)-(iv), (b)-(iii), (c)-(ii), (d)-(i)

(3) (a)-(iv), (b)-(ii), (c)-(i), (d)-(iii) (4) (a)-(i), (b)-(ii), (c)-(iv), (d)-(iii)

90. खालीलपैकी **योग्य** व **अयोग्य** कथन/ने ओळखा :

(a) 31वी राष्ट्रीय बाल विज्ञान कांग्रेस (NCSC) 3 ते 6 जानेवारी, 2026 दरम्यान भोपाळ, मध्यप्रदेश येथे आयोजित करण्यात आली होती.

(b) 31वी राष्ट्रीय बाल विज्ञान कांग्रेस (NCSC) ही 'आरोग्य आणि कल्याणासाठी परिसंस्था समजून घेणे' या संकल्पनेवर आयोजित करण्यात आली होती.

पर्यायी उत्तरे :

(1) (a) योग्य, (b) अयोग्य (2) (b) योग्य, (a) अयोग्य

(3) (a) आणि (b) दोन्हीही योग्य आहेत (4) (a) आणि (b) दोन्हीही अयोग्य आहेत

Select the **correct** and **incorrect** statement/s from the following :

(a) The 31st National Children's Science Congress (NCSC) was held in Bhopal, Madhya Pradesh from 3rd to 6th January, 2026.

(b) The 31st National Children's Science Congress (NCSC) was held on theme "Understanding ecosystem for Health and Wellbeing".

Answer Options :

(1) (a) is correct, (b) is incorrect (2) (b) is correct, (a) is incorrect

(3) Both (a) and (b) are correct (4) Both (a) and (b) are incorrect

---

91. गोव्याच्या मुख्यमंत्र्यांनी प्रस्तावित केलेला तिसरा नवा जिल्हा पुढीलपैकी कोणता आहे ?

(1) कुशावती (2) कानाकोना (3) धारबंदोरा (4) संगुएम

Which of the following is proposed as third new district of Goa by Chief Minister of Goa ?

(1) Kushavati (2) Cana Cona (3) Dharbandora (4) Sanguem

कच्च्या कामासाठी जागा / **SPACE FOR ROUGH WORK**

92. भारताचा आर्थिक अहवाल 2025-26 नुसार :

(a) भारतातील स्थलांतरित ज्या देशांना प्राधान्य देतात त्या देशांमध्ये स्थलांतर नियंत्रणात वाढ झाल्यास परदेशातून येणाऱ्या रकमेच्या (remittances) वाढीचा वेग कमी होऊ शकतो.

(b) जागतिक व्यापारावर भूराजकीय (geopolitical) सरेखन आणि आर्थिक राज्यकारभाराचा (Economic state craft) प्रभाव वाढत आहे.

(c) जागतिक स्तरावरील व्यापार धोरण संरक्षणवादी (protectionist)आणि प्रतिक्रियात्मक (retaliatory) शुल्कांद्वारे प्रभावित होत आहे.

(d) भूराजकीय आर्थिक (geoeconomic) घटक आता द्विपक्षीय व्यापाराच्या महत्त्वाचा नमुन्यांच्या घडणीत निर्णायक ठरत आहेत.

वरीलपैकी कोणते/ती विधान/ने **योग्य** आहेत ?

(1) (a), (b) आणि (c) (2) (a), (c) आणि (d)

(3) (a) आणि (d) (4) (a), (b), (c) आणि (d)

According to the Economic Survey of India 2025-26 :

(a) An increase in immigration control across countries favoured by Indian emigrants may reduce the growth in remittances.

(b) Global trade is being increasingly influenced by Geopolitical alignments and economic statecraft.

(c) Trade policy at the global level is driven by protectionist and retaliatory tariffs.

(d) Geoeconomic factors are now critical determinants in shaping key bilateral trade patterns.

Which of the above statement is /are **correct** ?

(1) (a), (b) and (c) (2) (a), (c) and (d)

(3) (a) and (d) (4) (a), (b), (c) and (d)

---

93. श्री. सुरेश कलमाडी यांनी कोणत्या काळात 'आशियाई ॲथलेटिक्स संघटनेचे' अध्यक्षपद भूषविले ?

(1) 1990 ते 2000 (2) 1992 ते 2008 (3) 1996 ते 2012 (4) 2000 ते 2013

During which tenure did Shri. Suresh Kalmadi hold the presidency of the 'Asian Athletics Association' ?

(1) 1990 to 2000 (2) 1992 to 2008 (3) 1996 to 2012 (4) 2000 to 2013

कच्च्या कामासाठी जागा / SPACE FOR ROUGH WORK

94. विज्ञान आणि तंत्रज्ञान आधारित उपायांद्वारे लैंगिक समानता वाढवण्यासाठी आणि महिलांचे सक्षमीकरण साधण्यासाठी पुढीलपैकी कोणत्या राज्यामध्ये महिला तंत्रज्ञान केंद्र (WTPs) स्थापन करण्यात आले आहेत ?

(a) गुजरात (b) तामीळनाडू (c) सिक्कीम

(d) महाराष्ट्र (e) उत्तर प्रदेश

पर्यायी उत्तरे :

(1) फक्त (b), (c), (e) (2) फक्त (a), (d), (e)

(3) फक्त (a), (c), (d) (4) वरीलपैकी सर्व

Women Technology Parks (WTPs) have been set up in which of the following states to promote gender equality and empower women through science and technology based solutions.

(a) Gujarat (b) Tamilnadu (c) Sikkim

(d) Maharashtra (e) Uttar Pradesh

Answer Options :

(1) Only (b), (c), (e) (2) Only (a), (d), (e)

(3) Only (a), (c), (d) (4) All of the above

---

95. ब्राझिलच्या ब्रिक्स चेयरशिप, 2025 च्या प्रमुख प्राधान्यांमध्ये पुढील बाबींचा समावेश आहे :

(a) जागतिक आरोग्य सहकार्य (b) हवामान बदल

(c) महिला मुक्तीला प्रोत्साहन (d) बहुस्तरीय व्यवस्थेत सुधारणा

(e) व्यापार, गुंतवणूक व वित्त

पर्यायी उत्तरे :

(1) फक्त (a), (c), (d) (2) फक्त (b), (d), (e)

(3) फक्त (a), (b), (e) (4) वरीलपैकी सर्व

The flagship priorities of the Brazil's BRICS Chairship, 2025 includes the following :

(a) Global Health Cooperation (b) Climate change

(c) Promotion of women's emancipation (d) Reform of the Multilateral System

(e) Trade, Investment and Finance

Answer Options :

(1) Only (a), (c), (d) (2) Only (b), (d), (e)

(3) Only (a), (b), (e) (4) All of the above

---

96. खालीलपैकी कोणते विधान/विधाने **बरोबर** आहेत ?

(a) राष्ट्रीय संस्थात्मक क्रमवारी आराखडा (NIRF) देशभरातील शैक्षणिक संस्थांना क्रमवारी देण्यासाठी एक पद्धतशीर प्रणाली प्रदान करतो.

(b) राष्ट्रीय संस्थात्मक क्रमवारी आराखडा (NIRF) ची सुरुवात 2020 साली करण्यात आली.

(c) ही क्रमवारी पाच निकषांच्या आधारे निश्चित केली जाते.

(d) सस्टेनेबल डेव्हलपमेंट गोल्स (SDGs) या श्रेणीमध्ये इंडियन इन्स्टिट्यूट ऑफ टेक्नॉलॉजी मद्रास प्रथम क्रमांकावर आहे.

पर्यायी उत्तरे :

(1) (a), (b) आणि (c) (2) (a), (b) आणि (d)

(3) (b), (c) आणि (d) (4) (a), (c) आणि (d)

Which of the following statement/s given is/are **correct** ?

(a) The National Institutional Ranking Framework provides a methodology to rank educational institutions across the country.

(b) The National Institutional Ranking Framework (NIRF) was launched in 2020.

(c) The ranking is based on five parameters.

(d) Indian Institute of Technology Madras tops in the Sustainable Development Goals (SDGs) category.

Answer Options :

(1) (a), (b) & (c) (2) (a), (b) & (d)

(3) (b), (c) & (d) (4) (a), (c) & (d)

---

97. नवी दिल्ली येथे आयोजित 'वर्ल्ड पॅरा ॲथलेटिक्स ग्रॅन्ड प्रिक्स 2026' मध्ये भारताने किती सुवर्ण, रौप्य आणि कास्य पदके जिंकली ?

(1) सुवर्ण - 64, रौप्य - 69, कास्य - 75 (2) सुवर्ण - 75, रौप्य - 69, कास्य - 64

(3) सुवर्ण - 75, रौप्य - 64, कास्य - 69 (4) सुवर्ण - 69, रौप्य - 75, कास्य - 64

How many gold, silver and bronze Medals India secure at the 'World Para Athletics Grand Prix 2026' New Delhi ?

(1) Gold - 64, Silver - 69, Bronze - 75 (2) Gold - 75, Silver - 69, Bronze - 64

(3) Gold - 75, Silver - 64, Bronze - 69 (4) Gold - 69, Silver - 75, Bronze - 64

---

98. भारतातील अभिजात भाषांचा त्यांना मिळालेल्या मान्यतेनुसार **योग्य** क्रम लावा :

(a) तेलगू (b) संस्कृत (c) पाली (d) ओडिया (e) तामीळ

(1) (d), (e), (a), (b), (c) (2) (a), (e), (b), (c), (d)

(3) (b), (a), (e), (d), (c) (4) (e), (b), (a), (d), (c)

Arrange the classical languages of India in an **appropriate** order as per their recognition.

(a) Telugu (b) Sanskrit (c) Pali (d) Odia (e) Tamil

(1) (d), (e), (a), (b), (c) (2) (a), (e), (b), (c), (d)

(3) (b), (a), (e), (d), (c) (4) (e), (b), (a), (d), (c)

कच्च्या कामासाठी जागा / SPACE FOR ROUGH WORK

99. 7 व्या वेतन आयोगाची मुदत 1 जानेवारी 2026 रोजी संपण्यापूर्वीच आपला आठवा राज्य वेतन आयोग स्थापन करणारे पहिले भारतीय राज्य कोणते ठरले आहे ?

(1) नागालँड (2) मेघालय (3) मणिपूर (4) आसाम

Which state has became the First Indian State to Constitute its 8th State Pay Commission, ahead of the January 1, 2026 expiry of the 7th Pay Commission ?

(1) Nagaland (2) Meghalaya (3) Manipur (4) Assam

---

100. खालीलपैकी कोणते/ती विधान/ने **योग्य** आहेत ?

(a) जागतिक बहुआयामी दारिद्र्य निर्देशांक अहवाल जागतिक बँकेद्वारे प्रकाशित केला जातो.

(b) 2025 चा अहवाल दारिद्र्य आणि हवामान बदल यांमधील संबंधावर केंद्रित आहे.

(c) 2025 च्या अहवालात चार प्रमुख हवामान संबंधित धोके-अतितापमान (High heat), दुष्काळ (drought), पूर (flood) आणि वायुप्रदूषण (Air pollution) यांचा अभ्यास करण्यात आला आहे.

(d) या अहवालानुसार दक्षिण आशियामधील दारिद्र्य मोठ्या प्रमाणात वाढले आहे.

पर्यायी उत्तरे :

(1) (a), (b), (c) आणि (d) (2) (a), (b) आणि (c)

(3) (b), (c) आणि (d) (4) (b) आणि (c)

Which of the following statement/s are **correct** ?

(a) The Global Multidimensional poverty index report is released by World Bank.

(b) The 2025 report is focused on the relationship between poverty & climate change.

(c) The 2025 report examines four key climate hazards : high heat, drought, flood & air pollution.

(d) The report states that poverty in South Asia has greatly increased.

Answer Options :

(1) (a), (b), (c) and (d) (2) (a), (b) and (c)

(3) (b), (c) and (d) (4) (b) and (c)

- o 0 o -

कच्च्या कामासाठी जागा / **SPACE FOR ROUGH WORK**

सूचना — (पृष्ठ 1 वरून पुढे....)

(8) प्रश्नपुस्तिकेमध्ये विहित केलेल्या विशिष्ट जागीच कच्चे काम (रफ वर्क) करावे. प्रश्नपुस्तिकेव्यतिरिक्त उत्तरपत्रिकेवर वा इतर कागदावर कच्चे काम केल्यास ते कॉपी करण्याच्या उद्देशाने केले आहे, असे मानले जाईल व त्यानुसार उमेदवारावर शासनाने जारी केलेल्या ''परीक्षांमध्ये होणाऱ्या गैरप्रकारांना प्रतिबंध करण्याबाबतचे अधिनियम-82'' यातील तरतुदीनुसार कारवाई करण्यात येईल व दोषी व्यक्ती कमाल एक वर्षाच्या कारावासाच्या आणि/किंवा रुपये एक हजार रकमेच्या दंडाच्या शिक्षेस पात्र होईल.

(9) सदर प्रश्नपुस्तिकेसाठी आयोगाने विहित केलेली वेळ संपल्यानंतर उमेदवाराला ही प्रश्नपुस्तिका स्वत:बरोबर परीक्षा कक्षाबाहेर घेऊन जाण्यास परवानगी आहे. **मात्र परीक्षा कक्षाबाहेर जाण्यापूर्वी उमेदवाराने आपल्या उत्तरपत्रिकेचा भाग-1 समवेक्षकाकडे न विसरता परत करणे आवश्यक आहे.**

नमुना प्रश्न

प्र. क्र. 201. सतीची चाल नष्ट करण्यासाठी कोणी मूलत: प्रयत्न केले ?

(1) स्वामी दयानंद सरस्वती (2) ईश्वरचंद्र विद्यासागर

(3) राजा राममोहन रॉय (4) गोपाळकृष्ण गोखले

ह्या प्रश्नाचे योग्य उत्तर ''(3) राजा राममोहन रॉय'' असे आहे. त्यामुळे या प्रश्नाचे उत्तर ''(3)'' होईल. यास्तव खालीलप्रमाणे प्रश्न क्र. **201** समोरील उत्तर-क्रमांक ''③'' हे वर्तुळ पूर्णपणे छायांकित करून दाखविणे आवश्यक आहे.

प्र. क्र. 201. ① ② ● ④

अशा पद्धतीने प्रस्तुत प्रश्नपुस्तिकेतील प्रत्येक प्रश्नाचा तुमचा उत्तर-क्रमांक हा तुम्हाला स्वतंत्ररीत्या पुरविलेल्या उत्तरपत्रिकेवरील त्या त्या प्रश्न-क्रमांकासमोरील संबंधित वर्तुळ पूर्णपणे छायांकित करून दाखवावा. **ह्याकरिता फक्त काळ्या शाईचे बॉलपेन वापरावे, पेन्सिल वा शाईचे पेन वापरू नये.**

कच्च्या कामासाठी जागा / SPACE FOR ROUGH WORK

SEAL